

Illegal Pamphlets

2

Typed Handouts anti NSB or German

2007.11.01.002

Van Gybland Oosterhoff

- a) Handout—not going to the theater
- b) Do not support “Winter Hulp Nederland”
- c) Algemeen Nedl Comite “NZH” - Doel en Streven
- d) ANC-NZH - Strijdend bouwen om te Oorwin
- e) ANC-NZH - Uittreksel uit het reglement
- f) ANC-NZH - Contribution form
- g) Oudstrijders Mei 1943
- h) Fransch Britsch gesprek
- i) Het Nederlandsche Roode Kruis
- j) Onze Oostgrens
- k) So Oder SO—Article from De Frankfurter Zeitung 1943
- l) Protest—Landsbestuur in overgangstijd
- m) Aan alle Nederl Vrouwen en Meisjes
- n) Vrouwen en Meisjes van Nederland
- o) Letter: The Bishops of Netherlands
- p) Letter: about Luitenant Generaal AH Seyffardt

95% van de Ned. tooneelkunstenaars had besloten niet toe te treden tot het Gilde voor Theater en Dans, onderafl. van de Ned. Kultuurkamer, met prijsgeving van de bevoegdheid tot verdere uitoefening van hun vak, dus: van hun broodwinning. Het gevolg van dit besluit zou zijn, dat vanaf 20 Februari alle schouwburgen gesloten zouden zijn: het mooiste antwoord van de tooneelkunstenaars op Duitse inmenging in Ned. cultuur-aangelegenheden. De eerste groep van Ned. werkers op cultureel gebied, die in het N.S. systeem dreigden te worden ingeschakeld, gaven met dit besluit een schitterend blijk van hun gezindheid daartegen. Hoewel op grond van de verordening, het den kunstenaars vrijstaat zich al dan niet bij het gilde aan te sluiten, werd hun, toen de stopzetting van het theaterbedrijf een feit zou worden, namens den Rijkscommissaris medegedeeld, dat niet aansluiting bij het gilde en het afbreken van hun werkzaamheden beschouwd zou worden als zware rebellie, hetgeen met de zwaarste straffen gestraft zou worden. Onder deze bedreiging, waarmede de Duitse overheid haar eigen wettelijke verordening verkrachtte, heeft het grootste deel van de tooneelspelers den strijd moeten staken en zich noodgedwongen bij het gilde moeten aansluiten. Hun treft hierdoor geen blaam. Het is thans echter aan het Ned. volk om de strijd tegen de Ned. kultuurkamer op te nemen en verder ieder schouwburgbezoek te vermijden. Alleen hierdoor kan bereikt worden, wat de tooneelspelers hebben gewild. Hierdoor kan een dam opgeworpen worden tegen het insluipend Nat. Soc. gift in ons Ned. cultuur en volksleven.

Seyss heeft een plan :

Bij de collecten voor de Winterhulp zullen speldjes gegeven worden die de vorm van molentjes hebben.

Daar ons Nederlandse Volk niet met molentjes loopt, zullen wel uitsluitend N.S.B.ers met molentjes lopen.

Blijf op de collectedag thuis.

In den middag van de collectedag zal een defilé gehouden worden door de met molentjes lopenden. Seyss zal de deelnemers dan vriendelijk (uit)toelachen.

Pieker

ALGEMEEN NEDERLANDS COMITÉ "NEDERLAND ZAL HERRIJZEN!"

Mr. Dr. HORACE HUGO ALEXANDER
VAN BYBLAND OOSTERHOFF-KAMER
Voortrekkers-Universiteit
PRETORIA

1028

DOEL EN STREVEN.

Het Algemeen Nederlands Comité "Nederland Zal Herrijzen" stelt zich ten doel de wederopbouw en de welvaart van ons vaderland te bevorderen door op verscheidene terreinen wijzigingen en verbeteringen voor te stellen en de mogelijkheid tot uitvoering daarvan te verhegen door krachtige morele en financiële medewerking. Het Comité doet thans een beroep op het Nederlandse volk en op iedere Nederlander afzonderlijk alle krachten in te zetten op het grootste doel van het Comité te bereiken.

Nederland moet herrijzen door de krachtige medewerking van het gehele Nederlandse volk!

Het Comité zal zich o.a. op de volgende gebieden begeven:

1. Het straffen van collaborateurs, profiteurs, e.a.
2. Annexatie van een groot stuk Duits grondgebied met uitwijzing van de daarin wonende bevolking.
3. Versterking van de Rijkseenheidsgedachte; West-Indië is de twaalfde provincie van Nederland. *Volunté* met Oost- en West-Indië.
4. Een sterke strijdmacht te land, ter zee en in de lucht, zowel in Nederland als in zijn gebiedsdelen over zee.
Grondwetwijziging, zodat Nederlanders ook in Indië kunnen strijden.
Grote kern van beroepspersoneel bij leger en marine.
Minstens één divisie mariniers.
Rijkversorging van gewonde militairen en nagelaten betrekkingen van gesneuvelde militairen, waaronder gerekend ondergrondse strijders.
5. Staatspensioen voor behoeftige bejaarden.
6. Zuivering van het ambtenarencorps.
7. Een op nieuwe grondslagen gevestigd Ministerie van Voorlichting.
8. Culturele samenwerking met Zuid-Afrika, België en Nederlanders over de gehele wereld.
9. Taalzuivering op elk gebied, bevordering van het streven van het Algemeen Nederlands Verbond en de Hoofdcmissie voor de Normalisatie I in Nederland.
10. Vorming van een West-Europees Statenblok, omvattend de landen Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk en Engeland.
11. Verbetering van het Corps-diplomatique en Corps-consulaire.
12. Verbetering van de stedenbouw, bestudering van het werk van het Rijk voor het Rijkplan.
Uitbreiding van de monumentenzorg d.m.v. het Rijksbureau van dien naam, de Vereniging Hendrick de Keyser, enz.
Verhoging en bescherming van natuurschoon door samenwerking met Rijkinstanties en verenigingen op dit gebied.
13. Staatstoezicht en *igix* staatssteun bij het werk de A.N.V.V.
14. Bevordering van de wederoprichting van een krachtige en uitgebreide handel en industrie, waarbij vooral ook scheepsbouw.
Bevordering van sloop- en luchtvaart. Verbinding met West-Indië.
Steun aan landbouw en vlescherij, walvisvaart.
15. Bestudering van het idee der geleide economie via de bedrijfspgroepen.
16. Instelling van een strenge keuringsdienst voor de uitvoer van inländische goederen.
Bevordering van het werk van de Vereniging Nederlandsch Fabrikaat door hieraan een officieeler plaats te geven.
17. Bestudering van de belastingen, het belastingstelsel en de te volgen belastingpolitiek voor de Regering.
18. Pensioenraad en Raad van Arbeid dienen voortaan uit de schatkist te putten en hun baten hierin te storten.
Sanering van de arbeidsbeurzen, uitbreiding hiervan met voorlichting voor aanstaande studenten, arbeiders, instelling van psychotechnisch onderzoek voor beroepen en studierichtingen.

19. Wederinstelling van het particulier initiatief bij de omroepverenigingen.

Instelling van een uit deze verenigingen samen te stellen raad, die boven de verenigingen staat en waarin leden van het Ministerie van Voorlichting zitting hebben.

20. Bevordering van kunsten en wetenschappen door geldelijke steun aan en samenwerking met verenigingen, die zich op dat gebied begeven en door het zelf organiseren van lezingen, voordrachten, filmvertoningen, excursies, tentoonstellingen, enz.

21. Bevordering van de jeugd voor Nederlandse belangen door meer leuren uit te trekken voor de studie van Nederland-overzee, vaderlandse geschiedenis, letterkunde en kunstgeschiedenis.

Regeling van de jeugdbewegingen.

Meer sportbeoefening.

22. Meer propaganda voor Nederland in het buitenland door steun aan verenigingen, die zich op dat gebied begeven en door het zelf oprichten van sub-comité's overal in de wereld.

23. Girodienst voor Indië.

24. Afschaffing van het weduwen- en wezenpensioen voor ongehuwde vrouwelijke ambtenaren.

Wij hebben U thans de doelstellingen en richtlijnen van het Algemeen Nederlands Comité "Nederland Zal Herrijzen" uiteengeset en ongetwijfeld zal iedereen het belang van ons streven inzien, zoodat wij het vaste vertrouwen hebben op de alreële steun van het gehele Nederlandse volk te kunnen rekenen.

Nederlanders! Strijdt met ons mede voor de toekomst en het bestaan een herrezen Nederland, schooner en machtiger dan ooit!

LEVE ONS KONINKRIJK!

LEVE ONS VOLK!

ALGEMEEN NEDERLANDS COMITÉ "NEDERLAND ZAL HERRIJZEN"

STRIJDEND BOUWEN OM TE OVERWINNEN.

Het Algemeen Nederlands Comité "Nederland Zal Herrijzen" is ontstaan in een tijdperk, dat voor ons Koninkrijk waarschijnlijk even duister en benard, maar ook even groots en belangrijk zal blijken te zijn geweest als die van de roekruchtige 80 jarige oorlog. Uit de titansenstrijd, die ons volk toenmaals tegen een meervoudige overmacht heeft gevoerd, is zijn eenheid ontstaan en ontwikkeld. Zo werd de Nederlandse Staat uit de nood der tijden geboren. Ook op cultureel gebied schenen de krachten in ons volk, die zo lang onderdrukt waren geweest, zich als het ware te hebben samengeperst om zich te ontladen zodna daartoe de geringste aanleiding ontstond. Zo ging na de duisternis, die zovele tientallen jaren over ons vaderland had geheerst, ook voor ons volk het licht weer op, brak de "Gouden Eeuw" de glansperiode van Nederland voor ons aan.

Wat zal uit deze crisis van ons volksbestaan voortkomen, weer een Gouden Eeuw zoals na de Spaanse of een tijd van innerlijke verslappung en schijnbare welvaart zoals na de Franse overheersing? Het antwoord op deze vraag ligt bij het Nederlandse volk zelf. Als de voortekenen niet bedriegen, heeft ons volk momenteel geestkracht genoeg om een nieuwe bloei-periode door te maken. Het streven van ons Comité is dat grootste doel te bereiken door die geestkracht te stalen en nog hoger op te voeren, het Vaderland te dienen door de wederopbouw van ons Koninkrijk nu te helpen voorbereiden en straks te bevorderen.

Het Comité "Nederland Zal Herrijzen" stelt zich ten doel de Nederlandse zaak op elk terrein voor te staan en te verdedigen, omdat de door de oorlog sterk verzwakte politieke, sociale, culturele, economische en militaire toestand dringend behoeft heeft aan krachtige wederopbouw en onderhouding. Dit doel tracht het Comité te bereiken door:

- a. het wederopwekken en bevorderen van de daadwerkelijke belangstelling van het Nederlandse volk als geheel en den Nederlander persoonlijk voor de Nederlandse taak op het gebied der binnenlandse, buitenlandse en koloniale politiek, dat onzer sociale en culturele belangen, der toekomst-aspecten van ons volk betreffende de te volgen nationale en internationale economie en voor de behartiging der zaak van de Koninklijke Strijdmacht.
- b. het samenwerken met verenigingen a.d., die een soortgelijk doel nastreven voor bepaalde wenselijk geachte doeleinden, doch met behoud van eigen zelfstandigheid.
- c. het uitgeven van een tijdschrift en het verspreiden van boeken, pamfletten, enz om de denkbeelden en doelstellingen van het Comité bekendheid te verschaffen.
- d. het houden van enquêtes, lezingen, voordrachten, het organiseren van tentoonstellingen en excursies, het vertonen van films, het uitschrijven van prijsvragen, enz.
- e. het financieel steunen van expedities, onderzoekingen, verenigingen en s.d.
- f. het onderhouden van een bibliotheek en een documentatie-archief.
- g. het toepassen van alle goede en wettig geoorloofde middelen, die aan het doel van het Comité bevorderlijk zijn.

Nu de middelen, waardoor wij ons doel trachten te bereiken U bekend zijn, zullen wij U de richtlijnen, die wij daarbij zullen volgen ook nog uiteenzetten:

1. Op politiek gebied zullen wij in de eerste plaats de versterking en versterking nastreven van de banden tussen Nederland en zijn ee-

bijsdelen over ons nastreven door bevordering van de belangstelling van ons volk en vooral van de jeugd voor die delen van ons Rijk. Wij zullen dat doen door alle verenstaande middelen en bovendien aandringen op het uittrekken van meer lesuren hiervoor bij het onderwijs. Verder zijn wij voorstanders van annexatie van een aanzienlijk stuk Duits grondgebied als schadevergoeding voor de door de Duitsers aan onze vaderlandse bodem toegebrachte schade. Nederland moet zich als zeevarende mogendheid naar het Westen keren, zodat wij aansluiting bij het West-Europeesche blok sterk voorstaan.

2. Op sociaal gebied wensen wij een uitharing aan oorlogsslachtoffers, gewonde en nagelaten betrekkingen van gesneuvelde militairen van staatswege, terwijl ondergrondse strijders met militairen gelijkgesteld moeten worden. Bovendien zijn wij voorstanders van een staatspensioen voor behoeftige bejaarden.

3. Het Comité stelt zich ten doel de belangstelling voor en de beoefening van kunsten en wetenschappen zoveel mogelijk te bevorderen. Bij de Regering zullen wij op hoge subsidies aan orcheestren, toneel- en operagezelschappen en opdrachten voor kunstenaars aandringen, terwijl het Comité zelf geldelijke steun zal verlenen aan culturele verenigingen en organisaties, aan onderzoekings- en ontdekkingsreizen en wetenschappelijke onderzoekingen. Bij de wederopbouw van onze steden zullen de kunstenaars een belangrijke rol moeten spelen, zodat onze steden zullen worden opgebouwd, schoner en architectonischer dan zij waren, met mooie plantsoenen en parken, met monumentale gebouwen, bruggen en fonteinen. Daarbij zal er voor zorggedragen moeten worden, dat onze steden en dorpen hun eigen karakter behouden. Bij de herstelwerkzaamheden op het platteland zullen de landschapsarchitecten meer dan vroeger moeten worden ingeschakeld, zodat de beplanting van wegen en lanen, de bouw van dorpen en beenderijen meer bij hun omgeving zullen passen en het euvel van lintbebouwing zoveel mogelijk verholpen kan worden. Ze sal ons Koninkrijk uit zijn ne herrijzen groter en machtiger, schoner en monumentaler dan ooit.

Bovendien zal het Comité er ernstig naar streven de banden met Vlaanderen en Zuid-Afrika en onze landgenoten over de gehele wereld verspreid te versterken en nauwer aan te halen. Daartoe zullen sub-comité's worden opgericht, die de kernen van Nederlandse kolonies moeten worden, tehuizen waar alle Nederlanders elkaar kunnen vinden, op nationale gedankdagen kunnen samenkomen, waar films over Nederland zullen worden vertoond, lezingen, voordrachten en tentoonstellingen over ons Rijk zullen worden gehouden, Nederlandse boeken en tijdschriften ter lezing liggen. Die sub-comité's zullen ook met andere Nederlandse verenigingen ter plaatse samenwerken, zodat de Nederlandse krachten zoveel mogelijk samengebondeld worden. Ook taalzuivering is een taak, die de volle aandacht van ons Comité zal hebben en waaraan het zijn krachtige medewerking zal verlenen.

4. Op economisch gebied hebben wij de handen niet geheel vrij, omdat wij afhankelijk zijn van de internationale maatregelen en besluiten, maar in ieder geval juichen wij het door onze Regering genomen initiatief toe met Belgie en Luxemburg een unie te sluiten. Bovendien stellen wij ons ten doel handel, scheep- en luchtvaart te bevorderen, steun te verlenen aan land- en tuinbouw, kust en vooral ook de grote visserij en uitbreiding en specialisatie van de industrie 6210
Nederland had op het gebied van land- en tuinbouw een wereldnaam, zodat Nederlandse producten naar alle werelddelen uitgevoerd werden. Ook op industrieel gebied heeft Nederland, een land zonder grondstoffen een naam hoog te houden. Op de Nederlandse scheepswerven werden van de kleinste tot grote handels- en oorlogsschepen voor binnen- en buitenlandse rekening gebouwd. De Nederlandse prestaties op scheep- en luchtvaartgebied zijn bijna ongeëvenaard. Nederlandse

schepen en vliegtuigen voerden en voeren nu nog de Nederlandse vlag over alle wereldzeeën en door de lucht naar alle havens en luchthavens ter wereld. De mijnbouw was voor Nederland enige tientallen jaren geleden een nieuw terrein, maar reeds nu heeft de mijnbouw in ons land op ieder gebied die van veel oudere mijnbouwstreken in de schaduw gesteld. Ons Comité zal er krachtig naar streven de Nederlandse naam op al deze gebieden hoog te houden en waar mogelijk die nog te verbeteren, tensinde verloren gegane markten te heroveren en verloren afnemers te herwinnen.

5. Op militair gebied staat het Comité aan sterke striidmacht voor, zowel te land, ter zee als in de lucht voor Nederland en zijn gebiedsdelen over zee. Wij zullen voortstellen het corps mariniers uit te breiden en tot grondwetwijziging over te gaan, zodat Nederlanders ook in Indië kunnen strijden. Onze Nederlandse striidmacht moet zo snel en zo groots mogelijk worden opgebouwd. Hiertoe zo krachtig mogelijk mede te werken beschouwt het Comité als een van de voornaamste eenderdelen van zijn taak. Aan U de plicht het daarbij eveneens naar Uw vermogen te steunen.

Nederlanders! Het Algemeen Nederlands Comité "Nederland Zal Herrijzen" doet thans een beroep op het gehele Nederlandse volk en op U persoonlijk om U met hart en ziel, met Uw gehele persoon in te zetten voor de wederopbouw van ons zwaar getroffen vaderland. Beseft U, dat het lot van Nederland in deze en de komende maanden voor eeuwen beslist wordt, ook door de houding van het Nederlandse volk zelf, door ons verzet tijdens de bezetting en ons aandeel in de algemene strijd tijdens en na de bevrijding. Het aanzien van Nederland is de laatste jaren, na de aanvankelijke veroordeling, belangrijk gestegen, zodat Nederland nu onder de mogelijkheden zelfs een hogere rang inneemt dan voor de oorlog. Het Comité "Nederland Zal Herrijzen" de belangen van ons Koninkrijk op ieder gebied te dienen, maar het kan zijn doel niet bereiken zonder de steun van het Nederlandse volk. Landgenoten! Niets kan en zal U toch zwaarder wegen dan het lot en de belangen van ons Koninkrijk! Welnu, laten wij dan thans allen eensgezind samenwerken in dienst van ons dierbaar Vaderland!

NEDERLAND ZAL HERRIJZEN DOOR DE KRACHTIGE INSPANNING EN DE EENS-
GEZINDE SAMENWERKING VAN HET GEHELE NEDERLANDSE VOLK!

LEVE HET HERRIJZEN NEDERLAND!

ALGEMEEN NEDERLANDS COMITÉ "NEDERLAND ZAL HERRIJZEN"

Uittekst uit het Reglement. Doel en middelen.

Het Comité stelt zich ten doel de Nederlandse zaak op elk terrein voor te staan en te verdedigen, omdat de door de oorlog sterk verzwakte politieke, sociale, culturele, economische en militaire toestand dringend behoefte heeft aan krachtige opbouw en onderhouding.

Dit doel tracht het Comité langs wettige weg te bereiken door:

- a. Het weder opwekken en bevorderen van de daadwerkelijke belangstelling van het Nederlandse volk als geheel en den Nederlander persoonlijk voor de Nederlandse taak op het gebied der binnenlandse, buitenlandse en koloniale politiek, dat der sociale en culturele ^{belang} ons land, de toekomst-aspecten van ons volk betreffende de te volgen nationale en internationale economie en voor de behartiging van de zaak van de Koninklijke Strijdwacht;
- b. het samenwerken met verenigingen e.d., die een soortgelijk doel nastreven, voor bepaalde wenselijk geachte doeleinden, doch met behoud van eigen zelfstandigheid;
- c. het uitgeven van een tijdschrift en het verspreiden van boeken, pamfletten, enz. denkbeelden en doelstellingen van het Comité bekend te maken;
- d. het houden van enquêtes, lezingen, voordrachten, het organiseren van tentoonstellingen en excursies, het vertonen van films, het uitschrijven van prijsvragen, enz.;
- e. het financieel steunen van expedities, onderzoeken, verenigingen, e.d.
- f. het onderhouden van een bibliotheek en een documentatie-archief;
- g. het toepassen van alle goede en wettig geoorloofde middelen, die aan het doel van het Comité bevorderlijk zijn.

Contribuanten zijn zij, die met het doel en het streven van het Comité sympathiseren en vrijwillig de verplichting op zich nemen in eigen omgeving belangstelling op te wekken voor het doel van het Comité en de middelen waardoor het Comité dat doel wil bereiken.

De contribuanten vormen dus de kern van het Comité. Zij verplichten zich elk jaar opnieuw een bedrag van tenminste f 3.- te betalen als contributie. Zodra zij hun contributie hebben betaald, ontvangen zij een kaart als contribuant voor het kalenderjaar, waarvoor de contributie bestemd is. Contribuanten kunnen zich tegen gereduceerde prijs abonneren op het orgaan van het Comité. Zij hebben het recht hun meningen en zienswijzen, betrekking hebbende op het werkingsterrein van het Comité aan de Dagelijkse Leiding bekend te maken. Zij kunnen deelnemen aan de jaarlijks te houden algemene vergadering.

Donateurs zijn zij, die het werk van het Comité steunen door elk jaar opnieuw aan het Comité een bedrag van tenminste f 5.- te betalen als donatie. Hun wordt een bewijs van ontvangst gezonden, zodra de donatie door het Comité is ontvangen.

Donateurs kunnen zich tegen gereduceerde prijs abonneren op het orgaan van het Comité. Zij bezitten overigens dezelfde rechten als de contribuanten.

Begunstigers zijn zij, die minstens eenmaal per jaar een bedrag naar eigen verkiezing aan het Comité betalen, hetzij voor het algemene werk, hetzij voor een bepaald doel. Men kan dus behalve contribuant of donateur ook begunstiger zijn.

Voor een bijdrage van f 1.- tot f 25.- wordt een gedrukt bewijs van ontvangst gezonden; voor een bijdrage van f 25.- en hoger wordt een door den Penningmeester getekend bewijs van ontvangst gezonden. Bijdragen van f 100.- en meer worden voor ontvangst bevestigd door den Voorzitter en den Secretaris.

ALGEMEEN COMITÉ NEDERLANDS COMITÉ "NEDERLAND ZAL HERRIJZEN"

Het Algemeen Nederlands Comité "Nederland Zal Herrijzen" streeft er met al zijn krachten naar het gestelde doel, wederopbouw en verzekering van de toekomst van het Koninkrijk der Nederlanden, te bereiken. Maar het Comité kan zijn doel niet bereiken zonder de steun van het Nederlandse volk. Daarom doet het Comité thans een beroep op het gehele Nederlandse volk en op iederen Nederlander persoonlijk zijn streven moreel en financieel te steunen, teneinde het gestelde doel, dat toch ook Uw doel moet zijn, te bereiken. Steunt ons streven met hart en ziel, met de inzet van Uw gehele persoon.

Steunt ons streven moreel door het tonen van belangstelling voor ons doel en werk, door het bijwonen van onze bijeenkomsten en anderen erover te spreken en ervoor uit te nodigen, door onze boeken, tijdschriften en uitgaven te kopen, te lezen en uit te lenen, kortom door tonen en wakken ook bij anderen van belangstelling voor ons Comité.

Steunt ons streven financieel door U zelf op te geven als contribuant, donateur of begunstiger, door nieuwe deelnemers te werven en door gelden in te zamelen voor het algemene werk of voor een bepaald doel.

Nederlanders, ligt Uw vaderlandsliefde slechts in Uw mond of ook in Uw hart? Het Vaderland heeft thans Uw steun het meest nodig, nu het een van de donkerste tijperken van zijn geschiedenis doormaakt en wacht vol vertrouwen Uw antwoord af. Gij zijt niet alleen verantwoording schuldig tegenover ons Vaderland, ons volk en onze gevallen landgenoten, maar ook tegenover Uw eigen geweten!

NEDERLAND ZAL HERRIJZEN!

LEVE HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN!
LEVE HET NEDERLANDSE VOLK!

ALGEMEEN NEDERLANDS COMITÉ "NEDERLAND ZAL HERRIJZEN"!

Het Algemeen Nederlands Comité "Nederland Zal HERRIJZEN" heeft zich geheel ingezet om de wederopbouw van ons Koninkrijk te bespoedigen en de toekomst van ons volk te verzekeren. Wij doen een beroep op het Nederlandse volk als geheel en iederen Nederlander afzonderlijk ons streven met volle overgave te steunen, teneinde het Vaderland naar beste krachten te dienen. Wij wachten thans vol vertrouwen Uw antwoord af!

Ondergetekende wenst toe te treden tot het
ALGEMEEN NEDERLANDS COMITÉ "NEDERLAND ZAL HERRIJZEN" als:
Contribuant(e) voor gld. per jaar. (Minimum gld. 3.- per jaar)
Donateur(trice) voor gld. per jaar. (Minimum gld. 5.- per jaar)
Begunstiger(ster) voor gld. Doel:

's-Gravenhage,

1945.

Handtekening:

Nieuwe deelnemers:

Mogelijk aanstaande deelnemers:

NEDERLANDERS! STRIJDT ALLEN TOT UW UITERSTE VERMOGEN MEDE VOOR HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN!

NEDERLAND ZAL HERRIJZEN!

LEVE NEDERLAND!

LEVE HET NEDERLANDSE VOLK!

Voor Gij er toe besluit, U te gaan aanmelden, op grond van het U door Christiansen gegeven bevel, is het dringend noodzakelijk, dat Gij U rekenschap geeft van hetgeen hieronder volgt. Wij vestigen er Uwe aandacht op, dat terzake van wat wij hier over de Krijgsgevangenen-conventie van 1929 zeggen het advies werd ingewonnen van de meest bevoegde zijde.

1. Gij zijt door de capitulatie krijgsgevangen geworden en Gij blijft dat tot het einde van de toestand van oorlog tusschen Nederland en Duitschland. Wel spreekt Christiansen van de "voormalige" Nederlandsche weermacht, maar ook hij beschouwt U -terecht- als krijgsgevangenen. Immers indien gij "burgers" waart geworden, zoudt Gij nu niet in krijgsgevangenschap geraken, wijl men geen burgers krijgsgevangenen kan maken.

2. Dat Gij krijgsgevangenen zijt beteekent, dat Gij staat onder de Krijgsgevangenen-conventie van Juli 1929, die ook door Duitschland is ondertekend en die te vinden is in ons Staatsblad van 1932 en in Uw militair zakboekje.

3. Duitschland houdt zich aan die conventie, gelijk in dezen oorlog reeds overtuigend is gebleken, omdat het weet, dat anders de andere oorlogvoerenden er zich ook niet meer aan houden. Er zijn immers ook honderdduizenden Duitse krijgsgevangenen.

4. Ofschoon Duitschland U terecht als krijgsgevangenen beschouwt, heeft het U thans opgeroepen op een grond ~~die~~ ongeldig is. De "bekendmaking" zegt dat Gij in krijgsgevangenschap wordt teruggevoerd, omdat "enkelen" Uwer zich tegen de bezettende macht hebben gekeerd. Art. 2 en Art. 46 van de conventie verbieden echter repressailles alsook collectieve straffen wegens door individuen bedreven daden!

5. Maar daargelaten den grond waarop Duitschland U oproept, het heeft stellig het recht U in krijgsgevangenschap terug te voeren. Maar tegenover dat recht staat in het geheel geen plicht van aanmelding Uwerzijds.

6. Integendeel! De Conventie regelt zelfs de positie van den krijgsgevangene, die weet te ontvluchten! Slaagt een ontvluchttingspoging en wordt toch de ontvluchte later weer in krijgsgevangenschap genomen, dan mag zijn vlucht geen aanleiding meer geven tot bestraffing. Mislukt de poging, dan krijgt de krijgsgevangene ten hoogste dertig dagen arrest, als zijnde de hoogste straf, die ooit aan een krijgsgevangene, voor welk vergrijp ook, mag worden opgelegd! Deze straf mag niet in een gevangenis of tuchthuis worden ondergaan.

7. Wie het recht heeft tot vluchten. -Duitschland beschouwt ontvluchting uit krijgsgevangenschap als een daad van vaderlandsliefde! - heeft zeker het recht tot iets dat oneindig minder ver gaat dan vluchten: zich niet aanmelden! Dit temeer, nu de grond waarop de aanmelding wordt verlangd, in de Conventie geenerlei steun vindt (zie punt 4).

8. Blijkens de Conventie hebben politie-autoriteiten, tegenover krijgsgevangenen geenerlei bevoegdheid (ergo: geen Grüne Polizei en geen Gestapo) Alle tucht- en rechtzaken, krijgsgevangenen betreffende, moeten door militaire commandanten en militaire rechtbanken behandeld worden. Bij vermeende inbreuk op de Conventie kan de krijgsgevangene de bescherming inroepen van de daartoe aangewezen mogendheid, in dit geval Zweden.

9. Gij begrijpt nu, waarom Christiansen niet heeft gedreigd met de driebubbele doodstraf, waarmee de Duitschers zoo gul plegen te zijn; hij kan dat niet, want de Conventie laat dit hem niet toe, en hij weet, dat onrecht den Nederlandsche Krijgsgevangenen aangedaan, neerkomt op de hoofden van de Deutsche Krijgsgevangenen. Vandaar dat hij alleen maar van "de strengste maatregelen" spreekt. Deze "strengste maatregelen" bestaan in ten hoogste dertig dagen arrest (art. 54).

10. Wie zich, gelet op zijn rechtspositie als krijgsgevangene, vrijwillig aanmeldt, handelt als een dwaas. De Duitschers zullen om hem lachen, als een schaap-achtig slachtoffer van hun intimidatiepogingen.

11. Blijf rustig aan Uw werk! Laat U "ophalen" als de Duitschers -die bij Uw vrijlating geen registratie hebben gemaakt!- er kans toe zien.

12. Ziet Gij, zoodra het oogenblik van "ophalen" is gekomen, kans "onder te duiken" dan moet Gij dat doen. Dat onderduiken is precies hetzelfde

als "vluchten" uit krijgsgevangenschap, strafbaar met dertig dagen arrest.

14. Het Vaderland zal U straks, onmiddellijk na de invasie, hard nodig hebben. In het bijzonder geldt dit voor het kader.

14. Het is de dure plicht van alle Nederlanders, gastvrij te zijn, jegens die oudstrijders, die zich door vluchten (onderduiken) aan den greep van onze doodsvrijanden onttrekken. Nederlandsche mannen en vrouwen, weest gastvrij en gul jegens allen, die thans genoopt worden, huis en haard te verlaten. Toont door Uw daad, dat het ook Uw wensch is, dat er niet nog meer landgenooten "ergens in Polen" worden gesleept, niet met de voorgewende bedoeling, om hen, wegens misdaden van anderen te straffen (het geen gelijk gezegd, niet eens mag) maar met de bedoeling ons land te ontvolken en te ontkrachten in verband met de komende invasie.

NEDERLAND ZAL HERRIJZEN! LAAT DAT OOK UW WERK ZIJN!

Bespreekt deze uiteenzetting met Uw superieuren, Uw collega's en Uw ondergeschikten. Draagt er zorg voor, dat ieder leert inzien, dat en waarom "aanmelden" in strijd is met Uw recht en Uw Plicht.

GEFT DIT DOOR, VERMENIGVULDIGT HET EN DOET HET
IN ZOOVEEL MOGELIJK HANDEN KOMEN.
BESTUDEERT UW OORLOGSZAKBOEKJE !!

1011

Mr. Dr. HORACE HUGO ALEXANDE
VAN GYBLAND OOSTERHOFF-KAME
Voortrekkers-Universiteit
PRETORIA

F r a n s c h - B r i t s c h g e s p r e k .

Een Fransch dichter, "ergens in Europa" ondergedoken, bracht enkele maanden geleden een ontroerende hulde aan het Britsche volk in een geschrift getiteld: "Processional de la force anglaise" (Processie-getijzang van de Engelsche macht). Deze "Processional" heeft zijn weg gevonden naar Londen en is daar in "France libre" van 15 November '43 verschen, samen met een antwoord "Pardonnez-nous notre victoire" van de hand van den Engelschen romanschrijver Charles Morgan. Hoewel ons alleen dit antwoord en niet het Fransche geschrift ter beschikking staat, leek ons dit toch als "document humain" ook ter kennisname in Nederland van belang.

Charles Morgan, ook hier te lande wel bekend als een der groote moderne Engelsche schrijvers - zijn "The Fountain", dat, in 1939 verschenen, de belevenissen weergeeft van een Britsch officier, in de vorige oorlog in ons land geïnterneerd, in het bijzonder - roert in dit antwoord een der teerste punten aan van een toekomstig Europa: Frankrijk's eergevoel. Overigens Morgan's opvattingen voor diens verantwoording latend, sluiten wij ons geheel aan bij zijn verlangen, dat gekwetste eergevoelens een herleving van de groote Fransche natie niet in den weg zullen staan en dat zij spoedig weer haar rijke gaven aan een wordend Europa schenken kan.

"Pardonnez-nous nôtre victoire".

De "Processional de la force Anglaise" vraagt om een antwoord van Engelsche zijde en men heeft mij gevraagd dat te schrijven. Geen enkel politicus en vooral geen enkel mensch, die nog gevangen zit in de opvattingen van zijn klasse, zal mijn antwoord listig en omzichtig genoeg vinden, maar daar kan ik niets aan doen. De wereldgebeurtenissen zijn op een punt beland, waarop iedereen de plicht heeft ronduit te zeggen, wat naar zijn meening de waarheid is.

Volgens den schrijver van de "Processional" waren de groote fouten van Groot-Britanië tijdens den langen wapenstilstand van 1918-1939 meestal fouten, begaan terwille van het geld. Ik zou die meening niet kunnen deelen. Als men gelooft, dat onze dwalingen en die van de wereld in de eerste plaats op economisch gebied liggen, dan meent men, dat de redding alleen maar van de zijde der economie kan komen en dan werpt men de verantwoordelijkheid van onze rampen terug op de deskundigen en per slot van rekening op onze regeeringen. In feite echter is het de gewone man, die ervoor verantwoordelijk is, d.w.z. gij en ik. De doorsnee-Duitscher moet voor het nationaal-socialisme verantwoordelijk gesteld worden; de doorsnee-Amerikaan is verantwoordelijk voor de wijze waarop de V.S. zich afzijdig gehouden hebben van het handhaven van den vrede; de doorsnee-Franschman is verantwoordelijk voor de binnenlandsche politieke verdeeldheid, die zijn wilskracht als natie verlamd heeft; de gemiddelde Engelschman is verantwoordelijk voor de pacifistische politiek, waarvan Chamberlain niet de stuwkracht was, maar het willig werktuig. Als wij de verantwoordelijkheid voor wat onze regeeringen gedaan hebben niet aanvaarden, dan volgt daar logisch uit, dat wij de Duitschers niet verantwoordelijk kunnen stellen voor wat hun regeering gedaan heeft. Als wij beweren gehoorzaamd te hebben aan economische machten, die sterker waren dan wij, dan moeten wij ook aan de Duitschers toestaan, (wat zij zeker ook niet zullen nalaten op den dag van hun nederlaag) dat zij de verontschuldiging aanvoeren, dat ook zij gehoorzaamd hebben aan economische krachten, waartegen zij niet opgewassen waren. En dan zijn we weer bij het pacifisme beland, dat de wereld - en wel onherroepelijk - tot een nieuwen ramp zal voeren.

Wat het jaar 1940 zoo belangrijk maakt in de geschiedenis van Engeland is dat juist in dat jaar de doorsnee-Engelschman zich eindelijk drie fundamenteele waarheden bewust geworden is; t.w., de buitenlandsche politiek is belangrijker dan de binnenlandsche (omdat de eerste de laatste omsluit); de burgers zijn collectief en ieder persoonlijk verantwoordelijk voor de politiek; en tenslotte de buitenland-sche politiek en ook de binnenlandsche zijn van nul en geenerlei waarde als ze niet steunen op een gewapende macht, waarvan men ook gebruik wil maken.

De "grove fouten" van Groot-Brittanië" zijn gelegen in het feit, dat het geweigerd heeft tusschen 1919 en 1939 deze waarheden in te zien. Wij hebben ontwapend, en wij hebben ons losgemaakt van Frankrijk. Toen ik, in 1936 al, bij een lezing die ik aan de Sorbonne hield de gelegenheid aangreep om de instelling van wat ik noemde de "Vereenigde Groote Mogendheden" aan te prijzen, beschouwde men mij in mijn eigen land als een gevaarlijke francophiel; maar de regeering in Berlijn ont-ketende dadelijk tegen de Deutsche vertaling van mijn boek een aanval

en men noodigde mij uit naar Duitschland te komen; ik wees die uitnoodiging van de hand. In den winter van 1939, toen ik mij voor dienstzaken in Parijs bevond, sprak ik weer met mijn vrienden over dat plan van "De Vereenigde Grootte Mogendheden" en ik kwam bij mijn terugkeer in Engeland tot de ontdekking, dat men dat denkbeeld daar als onuitvoerbaar beschouwde. Toch is het dit plan dat de eerste minister van Engeland voorstelde aan de Franschen, aan den vooravond van hun capitulatie, dezelfde eerste minister die jarenlang door den doorsnee-Engelschman terzijde gehouden was.

Onze "grove fouten" zijn niet begaan terwille van het geld; wij hebben gezondigd door overmaat van sentimentaliteit en optimisme. Los van Frankrijk loopen wij altijd het gevaar dergelijke fouten te begaan, zooals Frankrijk los van ons altijd gevaar loopt een zoo weinig soepele buitenlandsche politiek te volgen dat zij onder den druk der gebeurtenissen bezwijkt. Het groote gevaar voor de toekomst is dat wij opnieuw van elkaar scheiden en afzonderlijk optrekken. Om dit te vermijden moeten onze beide landen hun fouten zoodanig herzien, dat bondgenootschap mogelijk wordt. Onze fouten zijn van drieërlei aard: die welke wij gemeenschappelijk hebben, die welke speciaal eigen zijn aan de Engelschen en zij, die kenmerkend zijn voor de Franschen.

Onze voornaamste gemeenschappelijke fout is dat we gevangen zitten in ons klassebesef en onze economische opvattingen. Deze fout heeft zich in onze beide landen verschillend geopenbaard. In Engeland heeft ze de menschen van goeden wil geloof doen hechten aan de verklaringen van de republiek van Weimar omdat zij zich een pacifistische republiek noemde, zij heeft ons ertoe gebracht ons te ontwapenen en dit is ons noodlottig geworden. Hoewel de Franschen nooit uit het oog verloren dat Duitschland een vijand bleef leidde het er in Frankrijk tenslotte toe, dat het heele regeeringsstelsel ineenstortte, toen men tegenover den vijand stond.

Onze tweede gemeenschappelijke fout is geweest, dat wij bij ons we-

Onze tweede gemeenschappelijke fout is geweest, dat wij bij ons wederzijdsch politiek oordeel te veel ruimte gaven aan onze verschillen in nationale geaardheid. De Franschen hebben nooit begrepen dat het Engelsche volk mystiek van aanleg is, dat in Engeland de koning niet het volk vertegenwoordigt, dat hij het zelfs niet dient zooals de schrijver van de "Processional" beweert. Als mensch is hij de dienaar van het volk, zooals Churchill dat ook is, maar als koning is hij de natie, haar geschiedenis, haar bloed, haar eigen leven. Daaruit volgt dat er onder alle omstandigheden bij oneenigheden, misverstanden en aarzelingen in Engeland nog altijd een voldoende mate van volkomen eenheid aanwezig is, een eenheid die bij een conflict geestelijk sterker is dan men in Frankrijk, Duitschland en de V.S. ooit begrepen heeft. Daarom hebben Frankrijk, Duitschland en de V.S. in 1940 geloofd dat we zouden zwichten en daarom, hoewel veel Engelschen de mogelijkheid van ondergang hebben begrepen, hebben alle Engelschen geweten dat er geen sprake kon zijn van overgave, noch van vergelijk. Als het moest, zouden wij den oorlog voortgezet hebben vanuit Canada onder de regeering van George VI en zijn opvolgers, d.w.z. onder de regeering van dien bestendig blijvenden koning, die niet zou kunnen sterven en dan voor altoos. De Franschen die in staat zijn intellectueel alles te begrijpen, hebben deze mystieke werkelijkheid nooit begrepen en hebben bijgevolg nooit vertrouwen in ons gehad.

De Engelschen van hun kant, omdat zij nooit begrepen hebben, dat, als ik 't tenminste zoo mag zeggen, dat men poëzie in alexandrijnen kan schrijven, omdat zij de Franschen als niet erg gevoelig, traditioneel en berekenend beschouwden, hebben hun nooit volledig hun vertrouwen geschonken.

Er zijn sommige Fransche begrippen, die de Engelschen niet begrijpen. Begrippen als "luxe calme et volupté" en b.v. "ambiance" zijn niet te vertalen.

Kortom, 't is onze mystieke inslag, die ons gescheiden houdt, geen van beide volken kan doordringen tot het innerlijk leven van den ander. 't Is een hindernis, die de staatslieden niet uit den weg kunnen ruimen, alleen de kunstenaars zouden dit kunnen.

Over fouten, waarmee de Engelschman behept is, zal ik niets zeggen: ik ga mijn liefde niet ontleden. Maar ik zal iets zeggen, dat een Engelschman veel moeite kost te zeggen: wanneer wij ten koste van bloed, zweet en tranen den oorlog gewonnen hebben, vergeef ons dan onze overwinning.....

Sedert mijn jongelingsjaren, waarin ik schouder aan schouder met de Franschen gestreden heb, heb ik geen oogenblik aan Frankrijk ge-

-3-

twijfeld. Ons bondgenootschap met haar heeft me altijd toegeschenen - en zoo schijnt het me nog steeds - het wezen van iedere vrede en de spil van alle politiek. Onder het woord "bondgenootschap" versta ik niet de een of andere "cercle de discussion" geen debatteerclub. Ik bedoel een militair bondgenootschap, duidelijk omljnd, gevestigd op macht en die de eenheid ten doel heeft. Jarenlang zal Frankrijk zwakker zijn dan zijn bondgenoot. Moge Frankrijk uit trots in deze zwakheid geen onoverkomenlijke bezwaren zien voor ons bondgenootschap. Vergeef ons onze kracht.

Wij zullen zeker wel eens in tact te kort schieten. Zie daarin niet een tekort aan achtung. Wij kennen het land waar onze dooden rusten. Vergeef ons onze beleedigingen.

Er zijn in mijn leven drie dingen, waarvan ik bij mijn dood niet zou willen zeggen gefaald te hebben: mijn weigering mijn kunst te onderwerpen aan een maatstaf die niet aesthetisch is; mijn trouw aan Engeland en mijn liefde voor Frankrijk.

Vroeger hield ik van Engeland; het is veranderd en van die veranderingen houd ik niet. Ik voel er mij niet op mijn gemak, maar mijn trouw is gebleven omdat het Engeland heet en dat laat ik mij gezegen. Het kan zijn dat ook Frankrijk verandert, het is mogelijk dat het een verkeerde beslissing neemt, - ik ben niet blind voor haar fouten; maar het vertegenwoordigt voor mij alle onvervreembare vurige vereering en de geestelijke vrijheid (toutes les inaliénables adorations et libertés spirituelles). In haar armen word ik weer mezelf, herken en verlies ik mij tegelijkertijd. Er is daar geen sprake van bedeneerde wijsheid, maar van hartstocht, zaligheid en liefdessmart.

(Uit het Fransch, Gazette de Lausanne.)

Het is voor het eerst, dat in de kolommen van de ondergrondse pers een plaats wordt ingeruimd voor het Nederlandsche Roode Kruis en zijn werk. Terwille van de neutraliteit is dit altijd nagelaten, thans wordt het echter noodzakelijk geacht. Een korte chronologische opsomming van de feiten met daarbij een korte verklaring is nodig.

In 1942 werd de Heer Engelbrecht, commissaris der provincie Utrecht, lid der N.S.B., door den Rijkscommissaris benoemd tot voorzitter van het Nederlandsche Roode Kruis. Afgezien van het onkiesche van dezen daad - zoowel wat betreft de benoeming zelve als het bezetten van den zetel van H.K.H. Prinses Juliana - was zij alleen juridisch te verklaren. De benoeming tot lid van het Hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis was in handen gelegd van de Kroon, een recht hetwelk door den Rijkscommissaris aan zich was getrokken. De Rijkscommissaris meende een anderen Voorzitter te kunnen benoemen, omdat de Prinses buitenslands vertoefde en dientengevolge Hare functie niet kon waarnemen. Principieele en juridische gronden kunnen aangehaald worden om het tegendeel te bewijzen, praktisch nut heeft het echter niet. Het werk van het Ned. Roode Kruis werd door deze aanstelling niet noemenswaard belast, daar de Secretaris-Generaal en de overige leden van het Dagelijksch Bestuur de leiding van het werk in handen hielden.

Het is wellicht goed hier te memoreeren, dat alle zaken, die met het internationale comité te Genève behandeld moeten worden en alle andere belangrijke kwesties voorgelegd moeten worden aan den "Beauftragte" van het Duitsche Roode Kruis hier te lande, den "Obermedizinalrat" Dr. Reuter. Door deze ingrijpende bepaling, vermoedelijk uitgelokt door vrees van spionage, kunnen de Duitschers zodoende veel van het Roode-Kruis werk controleeren. Ergerlijk is het, dat een dergelijke contrôle geschiedt door Dr. Reuter, een felle partij-aanhanger, dus geen neutrale persoon.

In den loop van 1944 werden de eerste-Ondervoorzitter, Baron van Lynden, de Secretaris-Generaal, dDr Offerhaus en twee andere Roode-Kruis-functionarissen voor het Kriegsgericht gedaagd naar aanleiding van een publicatie in het Octobernummer van het officieele orgaan (1943).

Dit artikel handelde over de hulpverlening aan onze Nederlandsche krijgsgevangenen in Duitschland. De schrijver riep landgenooten, die geen familieleden in krijgsgevangenschap hadden, te hulp ten behoeve van hen, die wel in die omstandigheden verkeerden en uit eigen voorraden pakketten moesten samenstellen. Het was een opwekking voor de z.g. actie Pleegouders Krijgsgevangenen, kortweg, de A.P.K. genoemd.

De bezettende macht was zelf oorzaak, dat deze actie in het leven werd geroepen, daar zij het Ned. Roode-Kruis toestond zorg te dragen voor de Nederlandsche krijgsgevangenen, doch hetgeen voedseltoewijzingen verleende, om deze zorg ten uitvoer te kunnen brengen.

Het proces was keurig geensceneerd. Dr Reuter bleek de aanklager te zijn, hoewel hij van te voren het Hoofdbestuur mondeling had doen weten, dat hij met deze beschuldiging niets uitstaande had. Hij handelde of op last van, of in overleg met dr Wimmer, den "Generalkommissar fuer Verwaltung und Justiz". De vier heeren werden veroordeeld tot een geldboete. Eenigen tijd later werden zij door den Rijkscommissaris ontslagen; zij hadden een veroordeeling achter den rug, waren dus in de oogen der Duitschers geen integre figuren meer en mochten dus geen openbaar ambt meer bekleeden.

Ondanks deze beleediging meende het overgebleven Hoofdbestuur te moeten aanblijven, gezien de sterke pressie van Departementale kringen, de geheel veranderde oorlogstoestand en het oprukken der Geallieerde troepen naar de Brabantsche grens. Het Ned. Roode-Kruis moest paraat blijven, hulpverlening was belangrijker dan een persoonlijke beleediging. Het Dagelijksch Bestuur verdeelde de opengevallen functies onder elkaar en bleef aan het bewind.

Dat dit inzicht juist was, bleek weldra! Tengevolge van de spoorwegstaking ontstond spoedig een gebrek aan genees- en verbandmiddelen, instrumenten, verpleegingsbenodigheden, zieken- en zuigelingen voedsel, kleding, dekking en
andere

andere behoeften voor de burgerbevolking, die alles had verloren lag dus een groot arbeidsterrein braak voor het Ned. Roode Kruis. Met groot aantal vrachtauto's heeft het getracht het leed zooveel mogelijk te verzachten, door aan te voeren wat noodig was. Gelukkig maakte juist de spoorwegstaking het mogelijk, dat nog vele voorraden ter beschikking waren gebleven en no niet naar Duitschland waren weggesleept. Dit mocht niet voortduren! Men begon het Ned. Roode Kruis te verbieden levensmiddelen onder zijn vlag te transporteeren.

Op Vrijdag 17 November namen de Duitschers uit wederwraak en onder allerlei voorwendsels het geheele Roode Kruis autopark in beslag. Blijkbaar was het niet voldoende, dat het gezonde deel van de Nederlandsche bevolking werd bedreigd met hongersnood; ook het zieke deel en de kinderen evenals de tienduizenden vluchtelingen en gevacueerden moesten het ontgelden.

Op 19 November d.a.v. werd de Heer C. Piek, de in 1942 ontslagen Directeur van Winterhulp Nederland, benoemd tot Secretaris-Generaal van het Ned. Roode Kruis. Oogenschijnlijk was de aanleiding de nog steeds gestaande vacature. Het Hoofdbestuur had hierin tijdelijk voorzien door een waarnemende benoeming uit zijn midden, waarmede het wel de stoot had opgevangen, doch het gewraakte ontslag van Secretaris-Generaal Dr. Offenhaus niet sanctioneerde. De werkelijke reden spreekt voor zich zelf. Ook hier het streven van de bezettende macht het Ned. Roode Kruis geheel aan zich te onderwerpen. Alleen hierdoor werd het mogelijk de hulpverlening aan de Ned. bevolking geheel te verlammen en slechts een hulpactie ten gunste van de Duitschers te bevorderen. Teneinde dit te kunnen bereiken deinsde Reuter c.s. er niet voor terug een geheel onwettige benoeming, met een volkomen negeeren van de Statuten van het Ned. Roode Kruis als van het K.B. van 16 October 1939 (Stbl. No. 548), als ook van de Verordening van den Rijkscommissaris van 20 Augustus 1940 No. 108, te bevorderen en door te drukken. De Kroon benoemt immers de leden van het Hoofdbestuur; uit zijn leden benoemt het Hoofdbestuur den Secretaris-Generaal. Ook bij deze manoeuvre prevaleerde het Duitsche belang boven het normale Roode Kruis-werk.

Het Hoofdbestuur zag zijn werk nu geheel lam gelegd. Het beantwoordde dan ook deze benoeming met de navolgende waardige verklaring:

"Wij moeten dus constateeren, dat thans definitief vaststaat,
"dat de Heer Piek door de Deutsche Overheid is benoemd tot Secretaris-Generaal van de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis. Afgezien van haar onwettigheid achten wij deze benoeming in strijd met de belangen van het land in het algemeen en van het Nederlandsche Roode Kruis in het bijzonder. Onder deze omstandigheden is het aan de leden van het Dagelijk Bestuur en aan de Secretarissen niet langer mogelijk naar eer en geweten hun taak te blijven voortzetten en beschouwen zij deze mitsdien als geeindigd."

Aan Roode Kruis afdelingsbesturen en functionarissen werd een soortgelijke mededeeling verzonden en in verband met transportmoeilijkheden telefonisch doorgegeven.

Sedert Zondag 19 November zijn de bureaux van het Hoofdbestuur en de daaronder ressorteerende diensten niet meer bezet door het personeel met uitzondering van een enkelen weifelaar, wien de moed in de schoenen zonk toen de daad op het woord moest volgen.

Op Maandag 20 November werd de afgetreden wnd. Secretaris-Generaal de Kolonel b.d. Lucardie door den "Sicherheidsdienst" gearresteerd.

Tenslotte verscheen in de Residentiebode van 27 November j.l. een interview van de ANP verslaggever met den kortelings - geheel alleen - opgetreden nieuwen Secretaris-Generaal. Juist dit misleidende krantenartikelje deed besluiten een overzicht te geven van den juisten stand van zaken. De Heer Piek verklaarde:

"De omstandigheden

"De omstandigheden verplichten mij kort te zijn. Ik heb de functie van Secretaris-Generaal van het Ned. Roode Kruis aanvaard, teneinde deze uiterst nuttige instelling, bij moeilijkheden, die haar bestaan bedreigen, met raad en daad terzijde te staan."

Doch alleen de N.S.D.A.P., d.w.z. Himmler, Dr Wimmer, de Gesandter Behne, Dr Reuter bedreigen het bestaan van het Ned. Roode Kruis. Wellicht ook een enkel gewetenloos lid van een verzetsgroep, dat misbruik maakte van het Roode Kruisteeken, hierin gesterkt door het Deutsche voorbeeld.

De Duitschers zullen inderdaad hun moeilijkheden uit den weg ruimen, doch daarmee het Nederlandsche volk in nog veel grooter verlegenheid brengen. De incidenteele gevallen van misbruik maken van het Roode Kruis teeken kunnen gevoegelijk achterwege gelaten worden, immers het bestaan van de "Wehrmacht" of van den "Sicherheitsdienst" wordt niet zoo heel ernstig bedreigd, wanneer de één of ander "onverlaat" zich bedient van hun uniform!

Men begrijpt hoe de raad en daad van Piek zullen zijn, wanneer men bedenkt, dat Piek een tegenstander is van Mussert, doch desondanks een collaborateur, fel pro-Duitsch en een persoonlijk vriend van den "Gesandter Behne". Zijn "raad en daad" zullen dus altijd zijn pro-Duitsch, nimmer neutraal, nimmer in het belang van het noodlijdende Nederlandsche volk.

Piek vervolgde:

"Het Dagelijksch Bestuur en de beide Secretarissen hebben voor mijn aankomst in Den Haag hun functies neergelegd en het bovendien niet noodig geoordeeld voor een behoorlijke overdracht van de loopende zaken te zorgen".

Dat deze overdracht niet geschiedde is wel zeer begrijpelijk. Het zou de eerste stap zijn tot medewerking, afgezien van de hierin besloten liggende sanctie aan de benoeming van Piek tot Secretaris-Generaal.

"Ik laat de beoordeeling over deze gedragslijn en de daarin tot uitdrukking komende plichtsopvatting, gelet op den ernst der tijden, over aan de Nederlandsche samenleving".

Nu deze samenleving de boven geschetste feiten weet, zal zij zich ongetwijfeld achter het Dagelijksch Bestuur en Secretarissen scharen.

"De diensten in Den Haag gevestigd en onder het Hoofdbestuur ressorteerende hebben hun verantwoordelijk taak zonder onderbreking voortgezet".

Nog geen 5% van het personeel is nog aan het werk onder Piek. Van de Diensthoofden zijn het de Directeur van het Informatie-bureau, de Kolonel J. van Arkel, de Chefs, de Kol. W. P. Marinissen, de Majoors A. Zijlmans en W. A. Bor, alsmede de algemeen Secretaris van voornoemd bureau, de Heer H. A. Hooft (Referendaris van het Dept. van Buitenlandsche Zaken), die niet terstond hun werk neerlegden, doch liever de officieele weg tot ontslagaanvraag tegen een zeker datum, bewandelden. Ook bij deze militairen en ambtenaar een geval van kortzichtigheid en lafheid, waarvoor zij zich later zullen hebben te verantwoorden.

Op het Hoofdbureau aan de Prinsessegracht is niemand van het oude personeel aanwezig; de afdeeling 'sGravenhage heeft zich onmiddellijk achter het Hoofdbestuur geplaatst.

"Ik wacht de ontwikkeling in de kringen en de afdeelingen af, en wensch deze niet in het minst te beïnvloeden. Het zal blijken wie in de organisatie van het Ned. Roode Kruis de lijdende menschheid dient, dan wel zich zelve zoekt of doeleinden nastreeft, die in strijd zijn met het volkenrecht en de Conventie van Genève."

Inderdaad moet een ieder handelen zooals zijn geweten het hem voorschrijft. Doch men moet nimmer onthouden worden van de juiste toedracht der zaken. De hulpverlening aan de Nederlandsche bevolking was gebaseerd op de voorschriften, neergelegd in het volkenrecht en de Conventie van Genève. Doch ook hier waren het de Duitschers, die deze voorschriften met voeten traden. Het land moet doodhongerigen als straf voor de spoorwegstaking. Het Ned. Roode Kruis mocht voor eigen bevolking geen levensmiddelen transporteren, zelfs niet voor zieken, noch gewonden of kinderen.

Piek

Piek eindigde dit interview:

"Ik beschouw het als mijn plicht doel en streven van het Ned. Roode Kruis, vastgelegd in het Koninklijk Besluit en de Statuten met strikte inachtneming van de internationale afspraken te handhaven en te beveiligen en doe daarbij een beroep op medewerking van allen, die van goeden wille zijn."

Let op het zoet gefluit van den vogelaar. Piek, die benoemd wordt op een wijze, die indruischt tegen elken vorm van betamelijkheid, die een man is van besproken levenswandel, die Directeur was van een onnationale instelling als "Winterhulp Nederland", een handlanger der Duitschers, die dus nimmer neutraal kan zijn, nimmer het Roode-Kruis-devies "inter arma caritas" werkelijk kan dienen, Piek zou bovenstaande nu waar willen maken?

Het is dan ook volkomen juist, dat het Hoofdbestuur elken vorm van samenwerking met dezen man verre van zich wijst. Boven alles moet de Roode-Kruis-gedachte blijven staan: de hulpverlening aan vriend en vijand, los van elks politieke machinatie. Door het accepteren van dezen Secretaris-Generaal zou het Hoofdbestuur zich tot de speelbal dezer machinaties maken en zich geheel onderwerpen aan de Deutsche dwingelandij.

De hulpverlening in Nederland zal nu niet meer georganiseerd kunnen geschieden, doch geïmproviseerd dienen te worden. Wij aanvaarden dit lot.

Hare Majesteit bereidde ons voor op een donker daal, waar doorheen wij moeten gaan, voordat wij den berg van licht weer konden bestijgen. De laatste stappen door dit dal zullen zij moeten afleggen zonder de hulp van het Ned. Roode Kruis. Wij doen deze stappen echter tezamen met het Ned. Roode Kruis, dat midden in ons leeft; met de Roode-Kruis gedachte, gebaseerd op fatsoen en humaniteit en zonder verraad aan de beginselen der Conventie van Genève.

- 0 - 0 - 0 - 0 - 0 -

Zoodra in den oorlog, waarbij Nederland sedert Mei 1940 betrokken is, het laatste schot zal zijn gelost en de staatslieden zich voor de buitengewoon verantwoordelijke taak zullen zien gesteld om regelingen te treffen, die aan het moe gestreden Europa uitzicht bieden op een duurzamen vrede, zullen beslissingen genomen worden, die de toekomst van Nederland VOOR LANGEN TIJD, mogelijk VOOR ETTELIJKE EEUWEN, zullen beheerschen. Wij beleven een tijd, die het gewricht vormt tusschen het oude Nederland van vóór 1940 en het nieuwe, dat stellig krachtiger, invloedrijker, grooter zal moeten zijn. Deze jaren vormen voor Nederland's geschiedenis een tijdsgewricht van de aller-grootste beteekenis, en daarom is het noodig - ook al zullen de meesten onzer geen directen invloed op de te nemen beslissingen kunnen uitoefenen, dat ieder zich rekenschap geeft van de maatregelen, die zoowel voor bestendiging van den vrede als voor de toekomst van ons land noodzakelijk zijn. Een nieuwe richting zal moeten worden ingeslagen, met name wat de positie van Nederland betreft ten opzichte van den noordwesthoek van Europa, waarvan Nederland de hoeksteen vormt.

In de middeleeuwen hebben de gewesten, die het tegenwoordige Nederland vormen, deel uitgemaakt van het oude Duitse rijk. Maar reeds in de dertiende eeuw waren zij, hoewel in theorie nog aan het Rijk verbonden, in de praktijk zoo goed als onafhankelijk. Het Nederlandsche volk heeft zich, nagenoeg geheel los van het Duitse rijkverband, allengs geheel zelfstandig ontwikkeld en is daarbij tot grooten bloei gekomen.

In 1548 maakte Keizer Karel V in feite een einde aan de verbondenheid van de Nederlanden met het Duitse Rijk. De Nederlanden maakten voortaan gezamenlijk den Bourgondischen kreits uit, die geheel onafhankelijk van het Duitse Rijk was, maar nog wel onder de hoede van dit Rijk zou staan, mits dragende een zeker aandeel in de rijkslasten, zoodat deze gewesten formeel voor goed aan ELK gezag en ELKE controle van het Duitse Rijk werden onttrokken. De Nederlanden en het Duitse Rijk zouden voortaan verschillende wegen bewandelen. In 1648 werden bij den Westfaalschen vrede de laatste banden doorgesneden. De Nederlanden zouden ten opzichte van het Duitse Rijk in het vervolg staan "in continuatie ende observatie van de neutraliteyt ende goede nabuurschap".

En de Republiek heeft metterdaad bewezen een goede buur te zijn.

In een aantal plaatsen, buiten hare grenzen gelegen, bleef de Republiek nog een militaire bezetting houden, zooals in Emden en Leercoord en in de vestingen Emmerik, Gennep, Wesel, Rees, Orsoy en andere. Ontstonden er nu en dan geschillen tusschen de kleine, in de nabijheid der Nederlandsche grenzen gelegen Duitse staten, dan plachten deze bij voorkeur de hulp der Republiek in te roepen. Noch de Keizer noch Brandenburg genoten voldoende aanzien, waren machtig genoeg om met afdoende middelen en gezag in de haagende geschillen te beslissen. Dit gebrek aan kracht trad duidelijk op den voorgrond toen Lodewijk XIV in 1672 een oorlog ontketend met het doel zich de opperheerschappij in West-Europa te verzekeren. Hoeveel belang de Keizer er ook bij had om de plannen van den zonnekoning te helpen verhinderen, toch bleef zijn hulp aan de Republiek achterwege omdat hij door een opstand in Hongarije niet in staat was in West-Europa handelend op te treden.

Tot na het midden van de 18de eeuw is van een conflict tusschen de Nederlanden eenzijdig en het Duitse Rijk of Brandenburg (later Pruisen) anderzijds geen sprake, maar deze langdurige toestand van goede nabuurschap is niet zoo zeer toe te schrijven aan de welwillende gezindheid der Duitschers ten opzichte der Republiek als wel eenvoudig aan het feit, dat het Rijk de kracht

miste niet alleen om aan te vallen maar zelfs om aanvalen af te slaan. Doch daarin kwam in de achttiende eeuw verandering. Steunend op een goed ge-
drild leger begon Pruisen zich van groote gebieden in Midden-Europa meester
te maken en verschafte het zich een leidende positie in het Duitse Rijk.
Toen het tusschenbeide kwam na de aanhouding der gemalin van Stadhouder Willem
V bij Goejanvvaartsluis in 1787 was dit de eerste maal dat de Republiek
ernstig rekening had te houden met de gevaren uit de richting onzer oostgren-
zen, waardoor het voor het eerst in de geschiedenis der Nederlanden noodzake-
lijk werd om de zoo moeilijk verdedigbare oostgrens te betrekken bij de plan-
nen voor de landsverdediging.

Toen ons land na den Napoleontischen tijd zijn onafhankelijkheid her-
kreeg, werd bij de vrede van Parijs (1814) onder meer besloten: "La Hollande
recevra un accroissement de territoire". Die gebiedsuitbreiding zou bestaan
uit België en verder uit de linker Rijnsoever tot een lijn loopende ongeveer v.
Aken over Gulik naar Keulen. Tegen die laatste gebiedsuitbreiding heeft Pruisen
zich verzet en in 1815 zag Koning Willem I zich genoodzaakt hiervan af te zien.
De poging om een krachtigen staat te scheppen aan de monden van den Rijn is
toen mislukt doordat de samenvoeging van de Noordelijke en de Zuidelijke Ne-
derlanden geen gelukkige bleek te zijn.

De geschiedenis heeft duidelijk laten zien van hoeveel waarde een
krachtiger Nederland zou hebben kunnen zijn voor den vrede van Europa.

Pruisen, in 1815, was een geheel andere staat dan het Keurvorstendom
Brandenburg waaruit het was voortgekomen. Nadat het onder Frederik den Groeten
(1740 - 1786) Silezie en een groot deel van Polen aan zich had getrokken en in
hetwesten van het Duitse Rijk een aantal kleine staatjes had geannexeerd,
verkreeg het na den val van Napoleon onder meer het oude hertogdom Westfalen,
de oude kerkelijke keurvorstendommen Keulencen Trier, het hertogdom Gulik, het
groothertogdom Berg, en gedeelte van Saksen benevens Zweedsch Pommeren. Prui-
sen had daardoor van den Rijn tot aan de Elbe een samenhangend gebied verwor-
ven en zijn kuststrook langs de Oostzee aanmerkelijk vergroot.

Brandenburg was Pruisen geworden. Nu moest Pruisen Duitschland worden,
nog later Pruisen Europa. Deze imperialistische aspiraties vormen de grondtoon
der oorlogen van 1864, 1866, 1870, 1914 en 1939. Door geen tractaat, door geen
arbitrage, door geen welwillend overlegzouden deze aspiraties hebben kunnen
worden bevredigd. Daarom heeft de Pruis telkens weer de toepassing van een
dezer middelen tot handhaving van den vrede in Europa geweigerd en bestaande
verdragen als vodjes papier behandeld.

In 1864 werd Denemarken het eerste slachtoffer. De buit bestond uit
Sleeswijk, ondanks het in 1852 ook door Pruisen ondertekende verdrag van
Londen. In 1866 kwam het tot een conflict tusschen Pruisen en Oostenrijk. In
1870 vond de bekende vervalsching van het telegram van Ems plaats, gevolgd
door den oorlog tegen Frankrijk en in 1871 werd Pruisen's koning Keizer van
Duitschland. De buit bestond uit Elzas-Lotharingen. België werd in 1914 het
slachtoffer van het Pruisische imperialisme, ondanks het feit dat Pruisen in
1839 te zamen met Oostenrijk, Rusland en Engeland de neutraliteit van België
had gegarandeerd.

Het Pruisische militarisme is na 1918 impopulair geworden, maar daarna
komt de tijdelijk ter zijde geschovenmentaliteit van den Pruis-Duitscher roet
in het eten gooiën. Deze mentaliteit vindt haar exponent in den persoon van
Hitler. Wars van een politiek, zooals door Stresemann werd nagestreefd en
waarbij het doel was om stap voor stap tot een nauwe en vriendschappelijke
samenwerking met Frankrijk te geraken, wars van zulk een politiek stelt Hit-
ler het Duitse volk een toekomst voor oogen, waarin het nooit meer rekening
zal behoeven te houden met de omringende volkeren. En de meerderheid van het

Duitsche volk zag in Hitler een leidsman, een halfgod, dien het gaarne bereid was te volgen, omdat het een politiek-omontwikkeld volk is, dat zich wellicht van zijn inferioriteit bewust is en, als tegengewicht, compensatie zoekt in wapengeweld. Niet in staat om onder vredesomstandigheden de eerste te zijn onder de volken van Europa en vervuld van een matelooze afgunst, is het Duitse volk maar al te gaarne bereid tot het voeren van een oorlog. Wij hebben dien niets ontsienden overweldiger leeren kennen.

Maar een novum van Hitler is het niet.

Het gaat om het oude plan: Brandenburg - Pruisen - Duitschland - Europa.

Hier volgen eenige Duitse citaten.

In 1871 schreef von Treitschke: "Het is een onontkomelijke plicht van de Duitse staatkunde de monden van den Rijn, den koning der rivieren, te herwinnen. Misschien is een zuiver staatkundige verbinding met Nederland niet noodig, maar een economisch verbod absoluut wel, en wij zijn veel te beschouwen als wij het vreezen uit te spreken, dat Nederland's toetreding tot de Duitse toelooie voor ons even noodig is als ons dagelijksch brood."

In 1895 liet de Pruisische generaal graaf Von Blumenthal zich als volgt uit, toen hij zich in Engeland bevond om aldaar de manoeuvres bij te wonen: "Bij een oorlogsverklaring (van Duitschland aan Engeland) zal Duitschland bezingen met België en Nederland te bezetten en als dit niet zeer moeilijke werk gedaan is, hebben wij de macht over de geheele vloot der beide landen".

Een Berlijnsch hoogleeraar, Prof. Dr. Adolf Lanson, liet zich als volgt over de Nederlandsche beschaving uit: "Nederland's gebruiken en zeden, wetenschap, kunst, godsdienst zijn een aanhangsel van Duitschland".

De Pruisische econoom List heeft in 1897 gezegd: "Wij denken er niet aan Nederland Duitsch te maken omdat het sinds menschenhougenis reeds Duitsch is. Wij willen slechts een verbod sluiten en de rest kunnen wij gerust aan de historische ontwikkeling overlaten."

De Pruisen, resp. de Nazi's, hebben ZEER SPECIALE METHODEN om zool "historische ontwikkeling" te bevorderen!

Twee jaren later zei hij: "Economisch zijn Nederland en België reeds homogeen met het Rijk. De voorstellen van onze kleine naburen willen wij welwillend afwachten. In elk geval zal het onze zaak zijn den Rijn een Duitse uitmonding te geven."

Ten slotte vindt Daniel Frymann er geen doekjes om als hij zegt: "Nederland en België zullen moeten begrijpen, dat de naderende oorlog (dit was vóór 1914) over hun toekomst beslist. Er zou alles voor te zeggen zijn dat zij aansluiting zochten, al zullen zij waarschijnlijk dezelfde fout maken ken als Hannover in 1866 en zich tegen het Rijk verzetten. Worden zij ten slotte nog verstandig, dan kunnen zij bondstaten worden. Anders worden zij bij Pruisen geannexeerd. In elk geval moeten de koloniën onder beheer van het Rijk gesteld worden."

Dat zijn uitlatingen van vóór het jaar 1914. De opvattingen der Nazi's kent men. Zij hebben hun fundamenteel-in-de-Pruisische mentaliteit uit de dagen van Keizer Wilhelm II.

Inlijving van Nederland bij het Duitse Rijk, ziedaar het doel van den Pruisen. Maar hij veronachtzaamt de historische ontwikkeling van het Nederlandsche volk, die zoo opmerkelijk verschilt van het Duitse volk. Het ligt hem ook niet om dit verschil van ontwikkeling in zijn beschouwing te betrekken, want het is nu eenmaal zijn aard om achterdochtig zoo niet vijandig te staan tegenover alles wat niet puur Duitsch is.

Het Nederlandsche volk heeft een ontwikkelingsgang doorloopen, waar de Duitschers volkomen vreemd tegenover staan. Ons volk kent reeds eeuwenlang vrijheden, die het Deutsche volk eigenlijk nooit gekend heeft. De Duitscher van de 20ste eeuw is in politiek opzicht bijna even weinig ontwikkeld als zijn middeleeuwsche voorvader. De Nederlander, oorspronkelijk op diezelfde voet van ontwikkeling staande, verkreeg door zijn eeuwenouden handel, door de overzeesche gebiedsdeelen en daarmee gepaard gaande aanraking met vreemdelingen een verruiming van blik, waardoor hij thans op den Duitschen buurman een voorsprong heeft van vele generaties. De Nederlanders hebben eeuwenlang hunne grenzen en die hunner overzeesche gebiedsdeelen voor een ieder opengesteld. Geen wonder, dat de bloedvermenging, die dientengevolge plaats vond, aan ons volk ten goede is gekomen. Allard Pierson, de Nederlandsche mentaliteit met de Deutsche vergelijkend, schreef in het jaar 1871:

"Onze geest is toegankelijker voor het goede der vreemde invloeden. Onze blik rijkt daartoe verder. Onze gemakkelijheid in het aanleeren van vreemde talen: beide teeken en middel om, naar het woord van Napoleon, meer dan eens mensch te zijn, om uiteenlopende geestesrichtingen in ons op te nemen. Schoon wij Germanen blijven, zoo verstaan wij niettemin het wezen der Romaansche volken en hebben daarvoor een oog en een hart. Onze taal is rijker aan wendingen en in eigenaardige schilderachtige uitdrukkingen."

De Duitscher buigt gemakkelijker voor zijn meederen. De Nederlander is meer geneigd tot voorgaan dan tot volgen. Hij woont, ook in geestelijken zinn, in zijn eigen huis en voelt zich daar heer en meester. De Pruis-Duitscher is van nature dweepziek en slaafsch, de Nederlander nuchter en onafhankelijk. De Pruis-Duitscher heeft den aard van het kudde-dier, hij gaat gemakkelijk op in de massa, doch zal dit nooit erkennen. Hij begrijpt het niet eens, waardoor hij aan anderen reden tot rechtmatige ergeris blijft geven en zichzelf buiten de West-Europeesche gemeenschap plaatst, buitenstaander blijft. Een buitenstaander intusschen, die in grimmige verstoordheid over zijn vermeende miskenning niet zal ophouden zijn naburen tot last te zijn. Tenzij hem daartoe EENS EN VOOR GOED DE MIDDELEN WORDEN ONTNOEMEN. Daarom rust op de volkeren, die thans in oorlog zijn, de zeer verantwoordelijk taak om na afloop daarvan maatregelen te treffen, gericht op het v o o r g o e d onschadelijk maken van de Pruisisch-Duitsche aspiraties.

Daarom moet een wijziging te onzen voordeele in de krachtverhouding tusschen ons land en den oostelijken nabuur gedaan te worden.

Indien het vertrouwen gewettigd zou zijn, dat de Deutsche mentaliteit als gevolg van al het leed, dat deze oorlog over het Deutsche volk heeft gebracht, een sanceering zou hebben ondergaan, waardoor een goede verstandhouding met de overige West-Europeesche staten verwacht mocht worden, dan zou ongetwijfeld een vrede, waarbij het Deutsche Rijk intact kon blijven, aanvaardbaar zijn. MAAR DAT IS GEENSZINS HET GEVAL. Reeds nu kan men Duitschers de opmerking hooren maken dat deze oorlog weliswaar voor hen verloren is, maar dat zij over twintig jaar OP NIEUW ZULLEN BEGINNEN en het dan wel anders zullen aanleggen. Helaas is dit een maar al te juiste afspiegeling der Deutsche mentaliteit. En zoolang er in Centraal-Europa een staat blijft bestaan, die er dergelijke opvattingen op na houdt, IS ELKE POGING OM EEN DUURZAMEN VREDESTOESTAND TE SCHEPPEN VRUCHTELOOS. Daarom moet Deutschland kleiner, Nederland en België grooter worden.

Een strook gronds, met als grens ongeveer de lijn, die van Wilhelmshaven (aan de Jade-bocht) over Osnabrugge en Soest loopt en bezuiden het Roergebied en Dusseldorp op Limburg aansluit, zou stellig een geschikte aanwinst voor ons land zijn. Een minstens evengroote gebiedsuitbreiding moge België krijgen. Beide landen, veel dichter bevolkt dan Deutschland, hebben dan voor eenige tientallen jaren "lebensraum". Het tegenwoordige Nederland is niet slechts klein, het is TE klein, vooral voor de toekomst. Bovendien, Deutschland heeft

hier bedert Mei 1940 voor vele miljarden gestolen en vernietigd. Indien Nederland de noodige schadevergoeding niet NEEMT, dan kan men er zeker van zijn dat het die NOOIT zal krijgen, want de Duitscher bezit een groote bekwaamheid om zich aan zijn verplichtingen te onttrekken.

De organisatie van het nieuwe gebiedsdeel zal een enorme krachtsontplooiing eischen. Ongetwijfeld is het Nederlandsche volk hiertoe in staat, getuige het voortreffelijke werk dat het tot stand gebracht heeft in tropisch Nederland. Bovendien er werken thans ongeveer 500.000 Nederlandsche dwangarbeiders in Duitsland, voornamelijk voor metaalbewerking. Het zal ons na den oorlog niet moeilijk vallen vele dezer mannen in het nieuwe Oost-Nederlandsche gebied werk te verschaffen. Voor de voortbrengselen der nieuwe Nederlandsche metaal-hijverheid o.d. zal men o.a. in onze overzeesche gewesten een ruim afzet gebied vinden. Hierdoor zal de uitvoer van Nederlandsche voortbrengselen naar die gewesten stijgen. Vóór den oorlog had Nederland slechts 7% van den uitvoer van Nederlandsch Oost-Indië.

De annexatie bij Nederland van het betrekkelijk groote gebied zou zoowel om politieke als om strategische en economische redenen gewenscht, ja noodzakelijk zijn. Het gaat daarbij om het grondgebied, NIET OM DE BEVOLKING. Op vermenging van het Nederlandsche volk met het Duitsche wordt door ons GEEN prijs gesteld. De Duitschers zouden het gebied moeten verlaten om zich meer oostwaarts te vestigen. Hoe men groote groepen van een volk in korten tijd naar elders doet verhuizen, heeft de Pruis in de laatste jaren duidelijk gedemonstreerd. Dit systeem worde op hem zelf toegepast.

Om politieke redenen zou het grootere Nederland gewenscht zijn, omdat daardoor de kans op Pruisische aanslagen op den Europeeschen vrede sterk vermindert. Bovendien zou een gebied, dat steeds de smidse der Duitsche wapen-industrie geweest is - het Roergebied - binnen Nederlandsch territoir komen te liggen.

Ook voor de ontwikkeling van Nederlandsch-Indië en de andere overzeesche gebiedsdeelen is een krachtig en grooter moederland NOODZAKELIJK, en bovendien een moederland, dat beter dan in 1940 in staat zal zijn om zijn onafhankelijkheid met de wapenen te handhaven.

Het Nederlandsche volk, dat, zoo klein als het was en nog is, eeuwen lang op bijna elk gebied heeft weten uit te blinken, dat een hoogst betekenisvollen rol in de geschiedenis van West-Europa heeft vervuld, welks bijdragen voor de ontwikkeling der westersche beschaving gedurende vele eeuwen de prestaties van de meeste volken verre te boven gaat, dat als koloniseerende mogendheid aan de spits van ALLE naties der geheele wereld staat, dit volk heeft er recht op te beschikken over de mogelijkheden om zijn natuurlijken groei krachtig voort te zetten, dat willen zeggen in concreto: recht op een geheel nieuwe, diep in het tegenwoordige Duitschland gelegen oostgrens.

-o-

--
VERZOEKE DIT GESCHRIFT TE VERMENIGVULDIGEN
EN OVER GEHEEL NEDERLAND TE VERSPREIDEN.
--

Es besteht im Leben eines Volkes immer wieder die Versuchung aus der Parallelität historischer Ereignisse in verschiedenen Geschichtsepochen auf die "Notwendigkeit" eines gleichen oder ähnlichen Ausgangs zu schliessen, aber dieser Schluss ist ein Trugschluss.

Vor 25 Jahren durchbrachen die britischen und französischen Armeen am 8. August des vierten Kriegsjahres die deutsche Front im Westen. Der zu gleicher Zeit einberufene Kronrat in Spa unter dem Vorsitz des Kaisers stellte fest, dass man jetzt nicht mehr hoffen dürfte den "Kriegswillen" der Alliierten durch kriegerische Handlungen zu brechen.

Im vierten Jahre dieses Krieges haben am 5. August die Russen die deutsche Front im Osten bei Orel und Bjelgorod und die Engländer die deutsche Front im Süden bei Catania durchbrochen. Der gleichzeitig stattfindende Führerrat im Führerhauptquartier unter dem Vorsitz Hitlers kam zu den gleichen Feststellungen, wie 25 Jahre früher der Kronrat in Spa.

Angesichts dieser Parallelität der Ereignisse liegt der Schluss nahe, dass nun alles so weiter gehen müsse wie im Jahre 1918 bis zum bitteren Ende der vollständigen Ohnmacht und Ausblutung Deutschlands. Und doch wäre das ein trügerischer Fehlschluss!

Unsere nationalsozialistische Führung versucht allerdings das Deutsche Volk davon zu überzeugen, dass ihm, nachdem ein Sieg unmöglich geworden ist, als einzig ehrenvolle Alternative nur noch der Untergang mit Mann und Maus übrigbleibe. In dem Untergang der Nationalsozialistischen Partei will sie das ganze Reich mit hineinreissen, um der kläglichen Götterdämmerung des Nationalsozialismus historische Grösse und Hintergrund zu geben. Weil sie weder den mannhaftigen Mut noch die sittliche Kraft zur Erneuerung des Reiches in Recht und Gerechtigkeit aufzubringen vermag, will sie die ganze Nation in den Selbstmord treiben.

Aber das ist nicht Politik von verantwortungsbewussten Staatsmännern, sondern von Schwächlingen oder Abenteurern.

In Wirklichkeit liegen die Dinge jetzt ganz anders als im August 1918. Wir dürfen und wollen den Grundfehler der kaiserlichen Politik während des Krieges nicht wiederholen; nämlich dann Frieden zu machen, wenn sowieso alles aus ist, und wir einen Verhandlungspartner von irgendwelcher Bedeutung nicht mehr abgeben können. Statt im Anfang des Jahres 1918, wo wir noch alle Fronten hielten, kam das Friedensangebot des Kaisers erst im letzten Quartal 1918, als wir das Hereinfluten der feindlichen Heere über unsere Grenzen nicht mehr aufzuhalten imstande waren.

Wie aber sieht die militärische Lage heute aus? Wir müssen zwar vor den Bolschewisten im Osten unsere Front allmählich weiter zurücknehmen, solange wir zugleich im Rücken von den Alliierten angegriffen werden; aber wir halten den Bolschewismus zurzeit immer noch 1000 Kilometer von unseren Grenzen entfernt. Im Süden stehen die Alliierten jetzt auf Europäischem Boden, aber ehe sie vom Süden, Westen und Norden her in unser Land einmarschieren können, müssen sie, wie wir, noch grosse Opfer an Menschenleben und Volksvermögen bringen. Immerhin, die Westmächte sind dazu in der Lage, dank ihrer erdrückenden Reserven an unverbrauchten Menschen und frischem Material, an Panzern, Flugzeugen und Schiffen, wie an Rohstoff, Arbeitskraft und Geld. Sie sind dadurch als einzige imstande, in der Zukunft den entscheidenden Schlag zu führen, der uns dann keine Wahl mehr lässt.

Daher auch der Schrei der Russen nach einer zweiten Front - einer Front auf die sie gern verzichten würden, wenn sie glaubten uns selber auf die Kniee zwingen zu können.

Das also ist die militärische Lage: Angesichts der Unverbraucht- heit und ständig wachsenden Überlegenheit der Westmächte bedeutet die Fortsetzung des Krieges im Westen, trotz aller Verluste die wir dem Gegner noch zufügen können, die Zerstörung unseres Vater- landes - während wir jetzt noch ein achtungsgebietender Gegner sind, der sich nichts vergibt, wenn er auf neugeschaffener interner Grund- lage Friedensverhandlungen mit dem Westen einleitet. Und das ist die Aufgabe der Stunde!

Wir kämen dann nicht als ohnmächtig Bittende, sondern als Ver- handlungspartner, die etwas anzubieten haben, indem wir selber wei- tere Blut- und Materialopfer im Osten zur Abwehr von Europa bringen, ersparen wir den Westmächten die gleichen Opfer an ihren Fronten durch unser Friedensangebot. Zugleich räumen wir alle besetzten Gebiete dort, wo wir nicht im Kampfe mit dem Bolschewismus stehen, und ziehen unsere Truppen ungeteilt hinter die eigene Grenze zurück.

Das ist zudem der einzige Weg um der allmählichen Verwandlung unserer Städte und Industrieanlagen in grosse Trümmerhaufen zu entgehen. Jeder Tag den wir länger zögern, kann uns eine Stadt mehr kosten, die wie Hamburg in Schutt und Asche gelegt wird.

Nicht der Friede ist, wie die nationalsozialistische Regierung glauben machen möchte, der Untergang sondern Untergang ist die Fortsetzung des Krieges.

Für den Nationalsozialismus ist allerdings der Untergang im einen wie im anderen Falle gewiss - daher seine Parole von Durchhal- ten und vom Kampf bis auf den letzten Mann.

Sofortige Friedensverhandlungen mit den Westmächten durch eine neue verhandlungsfähige Volksvertretung bieten die einzige Mög- lichkeit, einem unzerbrochenen Deutschland wieder seinen Platz in einer neugeordneten Welt zu geben, ihm den Reichtum der Weltmärkte wiederzueröffnen anstelle der Nahrungs-, Bekleidungs-, Wohnungs-, und sonstigen Bedarfsnot, es in die Freiheit der Welt zurückzu- führen und seinen Anschluss an die westliche Kultur wiederherzu- stellen - kurz Deutschland zurückzuführen aus der Not der Autarkie in Überfluss der Güter, der materiellen wie der geistigen.

Bleibt die letzte Frage: Sind die Westmächte zu einem Frieden bereit? Wir glauben die Frage auf Grund einer vorsichtigen ersten Fühlungsnahme deutscher Militärkreise im Westen mit dem Gegner bejahen zu dürfen. Wir müssen nur endlich handeln!

So wie der Nationalsozialismus den Weg Deutschlands sieht, ist es der Weg ins Grab der deutschen Zukunft.

So wie wir den Weg Deutschlands wählen werden ist es der Weg zu einem deutschen Staat des Rechts, der Freiheit und der engen Einordnung in die übrige Welt.

Der Krieg ist verloren, es gilt den Frieden zu gewinnen!

=====

Dit artikel is verschenen in de Frankfurter Zeitung van 6 September 1943.

De Frankfurter Zeitung verschijnt niet meer.

Mr. Dr. HORACE MURRAY ALEXANDER
VAN GYBLAND OOSTERHOEF-KAMER
Voortrekkers-Universiteit
PRETORIA

1005

1944

Protest.

LANDSBESTUUR IN OVERGANGSTIJD.

Met diepe teleurstelling hebben wij kennis genomen van de op het bestuur van ons land in overgangstijd betrekking hebbende artikelen in "Vrij Nederland" en "Het parool". Tot nog toe hadden wij in de journalisten-politici, die deze bladen redigeeren en daarin op overtuigende wijze uiting geven aan de gevoelens, die ons volk bezielen, een groot vertrouwen. Thans blijkt echter, dat dit vertrouwen slechts zoover strekken mag, als het den tijd, voorafgaande aan onze bevrijding, betreft. Nu door den steeds gunstiger wordenden loop van den oorlog onze bevrijding ons zoo langer zoo meer als een werkelijkheid voor oogen komt te staan, nu wij, zooals H.M. de Koningin in Haar radiorede van 2 September 1943 zeide: "Haar op ons voelen afkomen en haar inademen met volle teugen en onbeschrijfelijk verlangen", nu .... blijkt, dat onze journalisten-politici van de ellende, die oorlog en bezetting over ons land hebben gebracht, nog niets hebben geleerd. Nu blijkt, dat bij hen het oude euvel: zucht naar politiek gewin, nog steeds niet overwonnen is en dat zij de hun toevertrouwde pers misbruiken voor het treffen van voorbereidingen, om straks hun politiek spel verder te kunnen spelen, door het reeds veiligstellen van hun politieke doeleinden, die ten leste niets anders inhouden dan het zich verzekeren van politieke invloed en macht. En zij zien op den weg daarheen slechts één obstakel: het onvermijdelijk militair gezag in den overgangstijd.

Met allen eerbied voor den pioniersarbeid, op journalistiek gebied verricht door de redacties van "Vrij Nederland" en "Het Parool", vermeenen wij nochtans tegen de door ons bedoelde artikelen in die bladen een waarschuwende stem te moeten doen hooren.

Mijn heeren journalisten-politici, het stelt mij een leed te doen

stem te moeten doen hooren.

Mijne heeren journalisten-politici, hoe stelt gij onze bevrijding eigenlijk wel voor? Hebt gij er u rekenschap van gegeven, dat thans de internationale toestand een geheel andere is dan die in 1813 en 1918? Dat het vrijwel ondenkbaar is, dat de Duitsche troepen de bezette gebieden, waaronder ook ons land, ook al zou dit voor een invasie worden gespaard, zonder slag of stoot zullen verlaten? Dat slechts een wonder ons zal kunnen redden van de grondige vernieling van al datgene, wat de vijand ons en onzen bondgenooten voor de verdere oorlogvoering zal willen ontzeggen, als daar zijn bruggen, sluizen, electriche centrales, waterleiding en gasinstallaties, spoor- en tramwegen, telegraaf en telefoon? Dat hij niet zal schromen onderwaterzettingen tot stand te brengen, die de destijds door ons voorbereide verre zullen overtreffen? En dat bij dit alles de belangen der bevolking bij hem niet zullen tellen? Dat roof, plundering, brandstichting en vernieling schering en inslag zullen zijn? Dat in ons kleine landje, het dichtst bevolkte en technisch meest ingewikkeld opgebouwde en daardoor meest kwetsbare van heel ons werelddeel, een chaos dreigt te ontstaan, waarin slechts met de uiterste moeite en krachtsinspanning, ja, met levensopoffering, weer orde zal kunnen worden geschapen? In het kort, dat onze bevrijding, hoe lang verbeid, hoe vurig gewenscht, indien God dit niet verhoedt, een verschrikkelijk gebeuren zal zijn, verschrikkelijker dan oorlog en bezetting voor ons gewest geweest zijn? En dat geschieden zal, indien onze bondgenooten ons land niet voor een invasie kunnen sparen, wij durven er niet aan denken!

En dan wilt gij, journalisten-politici van "Vrij Nederland" en "Het Parool" een militair bestuur in dezen overgangstijd onnoodig en ongewenscht verklaren? Gij spreekt van vrees voor een dergelijk bestuur, van de noodzakelijkheid van een onverwijld optredend burgerlijk gezag, van parlement, ministeriële verantwoordelijkheid, vrije uiting van politieke meeningen, stemrecht en stemplicht? Maar zijt gij dan met blindheid geslagen? Hoe stelt gij u uw burgerlijk gezag voor, indien Zeeuwsch-Vlaanderen door onze bondgenooten ontzet is en het overgrootste deel van ons land nog onder 's vijands heerschappij zucht? Gaat ge dan uw politiek bedrijven van Hulst-Yzendijke of Terneuzen uit? Of als voorloopig slechts het gedeelte van ons land ten Zuiden der groote rivieren bevrijd wordt? Vestigt ge dan uw burgerlijk gezag te Breda of Eindhoven? En als de bezetter bij een landing op onze Westkust stand houdt achter zijn tweede linie door het poldergebied van Noord- en Zuid-Holland of achter een derde linie van IJssel en Maas? Vestigt ge dan uw parlement aanstonds in Den Haag, onderscheidenlijk Amsterdam of Utrecht? En geeft ge er u geen rekenschap van, dat met het verdrijven van den laatsten Duitschen soldaat van onzen vaderlandschen bodem de door U zoo genoemde overgangstijd niet ten einde is, neen, eerst dan begint? Dat slechts de handhaving van den staat van beleg en het militaire gezag in dezen overgangstijd orde kunnen scheppen en het land voor ondergang bewaren? Dat geen Koninklijke commissaris en geen burgemeester hun functie kunnen vervullen, indien niet eerst het militair gezag dit mogelijk gemaakt heeft, landverraders, roovers, plundersaars en andere elementen heeft terecht gesteld of gevangen gezet en den gehavenden boedel met name havens, spoorwegen, technische installaties, openbare gebouwen, magazijnen en voorraden onder zijn hoede heeft genomen en verdere degradatie onmogelijk heeft gemaakt? Is het u niet bekend, dat in andere landen en werelddeelen bij aardbevingen, watersnood, hongersnood, epidemieën en andere rampen, welke met oorlogshandelingen niets uitstaande hebben, de

staat van beleg en het militaire gezag nochtans steeds als middel wordt aangegrepen om orde en rust te herstellen en leniging van den nood mogelijk te maken?

Hebt ge dan geen ruimeren blik dan al de door u zoo veel gesmade ambtenaren, die in de oorlogsjaren achter hun bureau gezeten, niets van den oorlog hebben bemerkt en slechts wachten tot zij na de bevrijding hun oude plaats weer kunnen innemen en door kunnen gaan, alsof er niets gebeurd was? Gaat ook aan u het wereldgebeuren voorbij, zonder dat het u innerlijk iets te zeggen heeft? Of moet eerst de bliksem van het komende onheil, dat, indien God het niet verhoedt, onze bevrijding zal vergezellen, ook bij u persoonlijk inslaan, om uw oogen te openen? Wij raden u, de Koninklijke boodschap van 2 September, opgenomen in "Het Parool" van 27 September aandachtig te lezen. Zegt daarin H.M. de Koningin niet, dat Zij vertrouwt, dat bij de terugkomst van het militair gezag het groote oogenblik zal aanbreken, dat Zij het tijdstip van Haar terugkomst niet alleen afhankelijk stelt van de vestiging, doch ook van de houdbaarheid van dat gezag? En hoe zou een burgerlijk gezag zich kunnen handhaven onder omstandigheden, die dit voor een militair gezag reeds uitermate moeilijk doen zijn?

Neen, mijne heeren, voorloopig moet aan ernstiger dingen worden gedacht dan aan vrije politieke meeningsuiting, parlement, stemrecht, stemplicht en wat dies meer zij. Door uw politiek gedoe sticht ge reeds thans twijfel en oneenigheid, waar eenheid het hoogste gebod is en onafwijsbare voorwaarde voor de redding van ons land. Slechts het volkomen onpartijdige, onpolitieke, militaire gezag kan de tijdsruimte overbruggen, die zich onvermijdelijk zal voordoen tusschen het begin van de daadwerkelijke bevrijding en het herstel van de orde.

Slechts dit gezag kan, zonder aanzien des persoons wanorde keeren en orde scheppen en zodoende het fundament leggen, waarop het gebouw van het burgerlijke gezag kan worden opgetrokken. Dat het militaire gezag daarbij met de raadgevingen van deskundige burgerlijke zijde rekening zal houden, opdat dit fundament zal voldoen aan de eischen, die ten behoeve van het gebouw worden gesteld, spreekt vanzelf.

Eenerzijds zal de tijdsruimte, gedurende welke het militaire gezag de geheele verantwoordelijkheid voor het bestuur des lands tegenover H.M. de Koningin zal moeten dragen, niet tegelijkertijd met het einde der krijgsverrichtingen kunnen worden afgesloten. Anderzijds mogen wij vertrouwen, dat H.M. de Koningin alles zal doen, wat in Haar macht ligt om deze tijdsruimte zooveel mogelijk te beperken. Dan zal het militair gezag, na zijn orde-brengende taak te hebben vervuld, terugtreden op de plaats, welke het in ons staatsbestel is aangewezen, zal de verantwoordelijkheid door het burgerlijk gezag kunnen worden overgenomen en zal daarmee wederom een toestand zijn ingetreden, zooals deze in een democratisch geregeerd land behoort te bestaan.

Gij, heeren journalisten-politici, behoeft dus geen vrees te koesteren, dat de rechten van ons volk zullen worden bekort en dat ook aan u niet de plaats zal worden toebedeeld, waarop ge na bewezen bestaansrecht, aanspraak zult kunnen maken. Gij beweert thans de stem van het Nederlandsche volk te zijn. Wij hebben ons cor te luisteren gelegd en zijn op grond daarvan tot de overtuiging, neen tot de wetenschap gekomen, dat het overgroote deel van ons volk herstel en handhaving van orde door het militair gezag in den "overgangstijd" onafwijsbaar noodig acht. Wij zullen het hier op houden en met vertrouwen dien overgangstijd tegemoet gaan in de stellige overtuiging, dat het militaire gezag ons zal helpen het leed, dat ons nog te wachten staat, te dragen.

Doch als ons volk deze beproeving zal hebben doorstaan en er weer sprake zal kunnen zijn van een "vrije politieke meeningsuiting", dan moet met een schoone lei begonnen kunnen worden. Daartoe is het noodig, dat reeds thans, alles wat oneenigheid zaaien kan, geweerd worde. Aan U, heeren van de pers, hieraan mede te werken. Het is uw plicht.

Het Parool stelt aan het hoofd van zijn artikel "Landsbestuur in overgangstijd" van 27 September de vraag: "Ziet Londen wel reëel?" Wij antwoorden hierop: Ook ditmaal blijken H.M. de Koningin en Haar raadgevers de werkelijkheid in haar vollen omvang onder de oogen te hebben gezien, en met wijs beleid te hebben gehandeld.

Daarom - en thans richten wij ons tot alle organen der illegale pers - daarom is het uw plicht, het op ondubbelzinnige wijze door de regeering te onzer kennis gebrachte standpunt inzake het Landsbestuur in den overgangstijd uw vollen steun te verleen en alles te doen om in dit opzicht de grootst mogelijke eensgezindheid te bereiken.

AAN ALLE NEDERLANDSCHE VROUWEN EN MEISJES. PRETORIA

Na onzen eersten alarmkreet bereiken ons van vele zijden opnieuw berichten over het oproepen van arbeidskrachten voor den "arbeitseinsatz", ditmaal niet alleen van vrouwelijke studenten, maar ook van kantoor-meisjes. Wat wij voorzien hebben, n.l. het inschakelen van alle vrouwen en meisjes staat dus niet alleen te gebeuren, neen, men heeft er reeds een aanvang mede gemaakt! Alleen vrouwen, die schoolgaande kinderen of kinderen beneden de 4 jaar hebben, zullen zijn vrijgesteld.

Nu willen wij eenige punten ietwat uitvoeriger met U bespreken. Wij wezen U reeds op de gevaren, die een aanmelding na oproep met zich meebrengt. Niet alleen laadt gij daardoor het odium op U van vrijwillig gehoor te hebben gegeven aan het bevel van den vijand, om voor hem te gaan werken en hem dus te helpen tegen Uw eigen land en volk te strijden, maar bovendien vergroot gij de gevaren voor haar, die dit weigeren te doen en "onderduiken".

Gij denkt misschien te goeder trouw, dat werken op het land alleen onze voedselpositie ten goede komt. Weet gij dan nog niet, dat hoe meer wij produceeren, hoe meer ervan naar Duitschland verdwijnt en dat bovendien Uw hulp aldaar verdere onttrekking van mannelijke krachten tengevolge zal hebben. Indien gij in ziekenhuizen gaat werken, doet dit dan niet louter om een goed heenkomen te zoeken. Laat dit over aan meisjes, wier roeping het is en die het misschien financieel noodig hebben.

Zorg, dat de Duitschers geen gegevens over U in handen krijgen. Sommige meisjesstudenten en andere meisjes zonder vast werk, vaak onder persie van hare ouders, denken den toestand te redden door gauw een baan te zoeken, dat haar in staat zal stellen rustig verder te leven; langzamerhand heeft de practijk echter geleerd, dat een baan, die voor de Duitschers niet "kriegswichtig" is, niet den minsten waarborg biedt. (Men verwacht immers, dat de mannen, die met een z.g. Ausweis, hoe geldig ook, zich gingen melden in Amersfoort en hierdoor eene volledige registratie den Duitschers in handen speelden, binnenkort weer opgeroepen zullen worden.) Bovendien is het mogelijk, dat hier posities ingenomen zouden worden, die anders nog door mannen zouden moeten worden vervuld. Zoals wij U reeds zeiden, neemt gij dus hiermede de plaats van een Nederlander in, die naar Duitschland gestuurd kan worden en deze maakt een Duitschen arbeider vrij als soldaat voor het front. Onze raad is voor die vrouwen en meisjes, die geen baan hebben en dus nergens ingeschreven staan, haar hoogst bevoorrechte positie niet prijs te geven, rustig af te wachten en, indien er een algemeen oproep komt, onder te duiken. Hoeveel vrouwen snakken niet naar eenige hulp in de huishouding? Vele vrouwen en moeders in Nederland zullen gereed staan, U te ontvangen. Onze activiteit op dit gebied zal dit bereiken.

Maar ook gij, die wel in de arbeidsbureaux staat ingeschreven, zult plotseling voor de eisch worden gesteld, Uw administratieve en andere bezigheden op te geven, om op een atelier of fabriek voor de "Wehrmacht" te gaan werken. Zullen wij dat doen? Zullen wij, vrouwen, zoals reeds is gebeurd, b.v. bij de Siemensfabrieken of op de ateliers van Gazan gedwongen gaan werken om den vijand van wapens, kleeding en voedsel te voorzien in den strijd tegen onze mannen en broeders, die elders den strijd, onzen strijd voor ons voortzetten? Deze consequentie is zoo ontzettend, zoo ten hemel schreiend, dat alle beschaafde volken de tewerkstelling te eenemale hebben veroordeeld en in den ban gedaan door de Geneefsche conventie. Maar daar stoort de Duitscher, zelf medeonderteekenaar dier conventie, zich niet aan. En daarom, meisjes en vrouwen van Nederland, zeggen wij met Van Speyk: D A T N O O I T !. Laat U niet bang maken en bedreigen. Als alle vrouwen van Nederland pal staan en, na zuiver haar standpunt te hebben gekozen en haar houding vastgesteld te hebben, rustig en fier den vijand toeroepen: Neen, ons krijgt gij niet! en elkander helpen als een groote schare zusters, dan kan U niets gebeuren. Dat willen en dat zullen wij bereiken!

Zendt dezen brief aan al Uw vrouwelijke kennissen, die U kunt vertrouwen, maar alleen getikt, zonder afzendster en zonder persoonlijke opmerkingen. Niets in handschrift doen en Uw carbons (Waarop heel wat te lezen staat) niet laten slingeren. Doet nooit iets, waardoor U en wij onnoodig gevaar loopen. Vermenigvuldigt dezen brief nu en verzendt hem door geheel Nederland. Onze eensgezindheid moet voorbereid worden. Begintermee, dit goed te doen. Weest sterk en slim.

Verspreidt dit over stad en land en onder alle standen.

993

Vrouwen en Meisjes van Nederland.

- o -

Onophoudelijk komen ons nieuwe geruchten en feiten ter oore, die er op wijzen, dat de tewerkstelling van vrouwelijke arbeidskrachten op het programma van den "Arbeidseinsatz" staat en binnenkort zal plaats vinden. Het artikel in de kranten van Dinsdag 13 Juli j.l. getiteld: "Nederlandsche Vrouwen in den Arbeidseinsatz" getuigt hiervan. Dit artikel houdt het eerste rechtstreeksche dreigement in, n.l. dienstverplichting voor meisjes en vrouwen, die wel in staat, doch niet bereid zijn, mede te werken.

Voorts staat vast, dat reeds opdracht werd gegeven tot het inrichten van strafkampen voor dienstweigeraarsters.

Deze maatregel duidt op het vergevorderd stadium, waarin de plannen voor den arbeidseinsatz verkeerden. Met de uitvoering hiervan werd reeds een begin gemaakt door werving en tewerkstelling van vrijwilligsters in openbare bedrijven.

Ook riepen de arbeidsbureaux in verschillende steden reeds vele meisjes op ter keuring voor den arbeid in fabrieken en op het land.

De consequenties van zich te melden, vrijwillig of gedwongen, moeten nu toch een ieder duidelijk zijn!

Nogmaals. Iedere vrouw, die zich meldt, neemt de plaats in van een man, d.w.z. een arbeider in Duitschland; iedere Nederlander in Duitschland maakt een soldaat vrij voor het front van den vijand. Al die soldaten tezamen vormen de muur, die ons van vrede en vrijheid scheidt. Beseft dit allen en handelt er naar. Het oogenblik is gekomen!

Voor ons geldt, evenzeer als voor de mannen:

- 1e Zoekt contact met lotgenooten en schudt haar wakker;
- 2e Zoekt voor Uzelf en anderen adressen, waar U zich schuilt kunt houden;
- 3e Weigert iedere medewerking aan den bezetter!

Nu geen struisvogelpolitiekmeer! Wij Nederlandsche vrouwen staan voor de keuze onzen Vaderlandschen plicht te vervullen of dien te verzaken. Wij moeten en zullen ons niet leenen om den vijand te helpen, wij moeten en zullen hem verhinderen, ons nog langer te onderdrukken.

Verspreidt dezen brief, zooveel gij kunt.

- o -

Julij 1941

DE AARTSBISSCHOP EN DE BISSCHOPPEN IN NEDERLAND
AAN DE HUN TOEVERTROUWDE GEESTELIJKHEID EN GELOVIGEN
ZALIGHEID IN DEN HEER.

Mr. Dr. HUGO ALEXANDER
VAN OYBLAND OOSTERHOFF-KAMER
Voortrekkers-Universiteit
PRETORIA

Bemide Gelovigen,

1007

Lang hebben Wij, in het openbaar tenminste, gezwegen over het velerlei onrecht, dat ons als Katholieken de laatste maanden is aangedaan.

Verboden werd, ook bij onze eigen geloofsgenoten, het houden van openbare geldinzamelingen voor onze eigen liefdadige en culturele instellingen, waardoor deze in haar werkzaamheid en bestaan bedreigd worden. Onze Katholieke Radio Omroep, waarvoor Wij jarenlang zooveel geofferd hebben, is ons ontnomen. Onze Katholieke Dagbladers is of opgeheven, of zo in haar vrijheid beperkt, dat men nauwelijks meer van katholieke couranten kan spreken. Onze bij het onderwijs werkzame kloosterlingen, aan wie de ouders zo gaarne hun kinderen toevertrouwen, is 40% van hun salarissen ontnomen, waardoor zij zwaar worden getroffen; sommigen zullen hun financiële verplichtingen moeilijk meer kunnen nakomen; zij kunnen in ieder geval niet meer de liefdadigheid beoefenen, waarvoor bij hen altijd op de eerste plaats een beroep werd gedaan. Talrijke priesters en religieuzen mogen niet meer aan het hoofd van scholen staan, niet omdat zij wettelijke bevoegdheid missen, doch omdat zij geestelijken en kloosterlingen zijn. Krachtens een verordening op de niet-commerciële verenigingen en stichtingen hebben enige onzer instellingen zeer hoge sommen moeten betalen; o.a. de St. Radboud Stichting voor onze Universiteit f. 143.000.-- van het geld, dat jaarlijks met kleine bedragen werd bijeengebracht. Jeugdverenigingen, als van de Katholieke Verkenner, de Jonge Wacht en de Kruisvaart, zijn zonder meer opgeheven.

Doch nu is er iets gebeurd, waarover Wij niet meer mogen zwijgen, zonder verraad te plegen aan Ons geestelijk ambt. Non possumus non loqui!

Door den Heer Rijkscommissaris is bepaald, dat het Bestuur van het R.K. Werklieden-verbond zich van alle werkzaamheid heeft te onthouden en dat in plaats daarvan een Commissaris aan het hoofd wordt gesteld, met volledige machtsbevoegdheid. Deze commissaris behoort tot de Nationaal Socialistische Beweging. Daarmee gaat feitelijk het R.K. Werkliedenverbond met zijn aangesloten bonden ten gronde en wordt de uitoefening van zijn godsdienstig-zedelijke taak onmogelijk gemaakt.

Want Gij weet het, bemide gelovigen, dat Wij U meermalen gewaarschuwd hebben tegen de gevaren van het Nationaal Socialisme voor het geloof.

Op Zondag 26 Januari hebben Wij van alle kansels laten voorlezen, dat de HH. Sacramenten moeten geweigerd worden "aan den Katholiek, van wien bekend is, dat hij aan de beweging van het Nationaal Socialisme in belangrijke mate steun verleent", "omdat deze beweging niet alleen de Kerk in de vrije uitoefening van haar taak op wezenlijke punten dreigt te belemmeren, maar ook een ernstig gevaar oplevert voor de christelijke levensopvatting van allen, die er aan deelnemen."

Het is duidelijk, dat een katholieke vereeniging niet kan staan onder het bestuur van menschen, wier geesteshouding lijnrecht in strijd is met de katholieke levensopvatting, en wier toelag het is, deze geesteshouding ook in de onder hen staande organisaties te propageeren. Zij houdt daardoor op een katholieke vereeniging te zijn.

Doch dit niet alleen.

Het Werkliedenverbond wordt in dienst gesteld van de Nationaal Socialistische Beweging, het wordt feitelijk één van haar organisaties. Katholieken mogen er dus geen lid meer van blijven.

Tot nu toe was het lidmaatschap van de zgn. mantelorganisaties der Nationaal Socialistische Beweging wel verboden, maar werden de Sacramenten nog niet zonder meer geweigerd.

De toestand heeft zich echter in dien zin ontwikkeld, dat het lidmaatschap van die mantelorganisaties even ongedoorloofd moet worden geacht als het lidmaatschap van de Nationaal Socialistische Beweging. Daarom moet aan degenen, die lid zouden blijven van een der organisaties, aangesloten bij het werkliedenverbond in zijn nieuwe gedaante, evenals aan de leden van alle andere

mantelorganisaties der Nationaal Socialistische Beweging de H.H. Sacramenten worden geweigerd.

Bemide Gelovigen! Wij kunnen U niet zeggen, hoe diep Wij den ondergang van het R.K.Werkliedenverbond betreuren. Het was Ons bijzonder dierbaar, omdat het met zijn bijna 200 000 leden een groot deel van ons goede en trouwe katholieke volk omvatte; omdat sedert een halve eeuw onze voortreffelijkste mannen, priesters en leken, te beginnen met Schaezman en Ariëns, er hun beste krachten aan hebben gegeven; omdat het R.K.Werkliedenverbond op maatschappelijk en godsdienstig gebied zo ontzaglijk veel goeds heeft gedaan.

Openlijk en luide verheffen Wij onze stem tegen het onrecht, dat deze tien-duizenden mensen wordt aangedaan door hen te beroven van hun sociale instellingen. Wij protesteren tegen de ongehoorde gewetensdwang, hun een levensbeschouwing op te willen dringen, die met hun godsdienstige overtuiging in strijd is.

God laat het toe. Wij moeten ons neerleggen bij Zijn ondoorgrondelijke raadsbesluiten. Maar Wij weten, dat God ons met Zijn genade zal bijstaan en dat Hij ook na de opheffing de christelijke geest in U zal bewaren, die zo diep in U geworteld is. Wij kennen onze mannen en Wij wisten zeker, hoe zij zouden handelen. Maar toch mogen Wij hier Onze openlijke vreugde uitspreken, dat alle leiders zo moedig stand hebben gehouden en hun medewerking hebben geweigerd. Wij gaan trots op deze mannen, die de beste eigenschappen, welke ons volk groot hebben gemaakt, ook in moeilijke omstandigheden hebben bewaard: Stoerheid, vastheid van karakter, trouw aan eer en geweten. Zij zullen misschien ontberingen tegemoet gaan, maar Wij zijn overtuigd, dat onze Katholieken hun medebroeders in de nood niet in de steek zullen laten.

Dierbare leden van het R.K.Werkliedenverbond, dierbare gelovigen: het is met een droevig hart, dat Wij U dit alles gezegd hebben. Wij gevoelen zo goed aan, welke offers van U gevraagd worden. Doch het gaat om het heil van Uw onsterfelijke zielen. Het was voor Ons veel gemakkelijker geweest te zwijgen, doch wij mogen U niet in het onzekere laten waarom het gaat.

Wij zijn daarin eensgezind met onze Duitse medebroeders in het Episcopaat. Den 6 Juli j.l. hebben al de 29 bisschoppen en Kerkvoogden van het Groot-Duitse Rijk in al hun kerken een schrijven laten voorlezen, waarin zij opkomen tegen het onrecht, dat de Katholieke Kerk in Duitsland den laatsten tijd is aangedaan. En zij verklaren daarin:

"Het gaat om het zijn of het niet-zijn van het Christendom en de Kerk in Duitsland". "Kortgeleden", zo gaan zij verder, "is in honderdduizenden exemplaren een boek verspreid, dat beweert, dat wij, Duitsers, heden te kiezen hebben tusschen Christus en het Duitse volk. Met vlammeende verontwaardiging wijzen Wij, Duitse Katholieken, het af, zulk een keuze te doen. Wij hebben ons Duitse volk lief en dienen het, als het nodig is, tot de opoffering van ons leven. Tegelijk leven en sterven wij echter voor Jezus Christus en willen met Hem in deze tijd en voor alle eeuwigheid verbonden blijven."

Bemide Gelovigen. Aan deze woorden hebben wij niets toe te voegen; zij zijn ook de onze.

Bidden en smeken Wij God, dat Hij Ons de kracht geven moge om te volharden, ondanks alle offers, die misschien van Ons gevraagd zullen worden. "Want onder den hemel is geen andere naam aan de menschen gegeven, waardoor wij zalig moeten worden", (Hand.4:12) dan die van Jezus Christus.

En zal dit Ons gezamenlijk herderlijk schrijven op Zondag 3 Augustus in alle tot onze Kerkprovincie behorende kerken en in alle kapellen waarover een rector is aangesteld, onder alle vastgestelde H.H. Missen op de gebruikelijke wijze worden voorgelezen.

Gegeven te Utrecht, op den feestdag van den H.Jacobus, den 25 Juli van het jaar 1941.

Dr.J.de Jong, Aartsbisschop van Utrecht
P.A.W.Hopmans, Bisschop van Breda
A.F.Diepen, Bisschop van 's Bosch
Dr.J.H.J.Lemmens, Bisschop van Roermond
J.P.Huibers, Bisschop van Haarlem.

991
11 Juli 1941.

Open brief aan diegene, die eens was Luitenant-Generaal, Chef van den Generalen Staf A.H.Seyffardt, doch deer zijn optreden het recht tot het voeren van dien titel heeft verbeurd.

Naar aanleiding van Uw optoop in de avondbladen van 10 Juli 1941 om een Nederlandsch legioen te vormen, hetwelk zal moeten deelneemen aan den oorlog tegen Rusland, bericht ik U het volgende:

De ware Nederlanders, dat zijn die vaderlanders, die nog steeds hun hart verpand hebben aan Oranje en met een ernstige, doch rustige gelatenheid wachten op het oogenblik, dat Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin wederom Hare doorluchtige taak over het 1/50 deel van Nederland, dat nu nog gebukt gaat onder de tirannie der Nazi's, op zich zal nemen, die Nederlanders hebben met walging Uw oproep in de couranten gelezen. Over een oproep van den volksvreemden Seys-Inquart wil ik het hier zelfs niet hebben. Met nog grootere walging en diepe verachting heeft het personeel van het voormalige Koninklijke Nederlandsche Leger van dien oproep kennis genomen - met uitzondering van de quislings natuurlijk - vooral omdat gij eens waart geroepen tot een der voornaamste functies in dat leger. Een zeer groot deel der Nederlanders wist, dat U alsmede Uw dochters tot de verradersbende behoort en dat de laatsten Gestapodiensten vervullen, doch het werd toch niet mogelijk geacht, dat U zulke verderfelijke regelen de Nederlandsche gemeenschap sou kunnen voorzetten. Immers gij waart toch ook gehouden aan Uw eed van trouw aan H.M. de Koningin, en nu roept gij Nederlanders op, te strijden tegen den vijand van Duitschland, terwijl die Nederlanders - zij het dan gecapituleerd - in oorlog zijn met dit Herrenvolk. Voorts zou, indien aan Uw oproep wordt voldaan, de strijd worden aangeboden tegen die Nederlanders buiten het bezette gebied, die zich ten strijde hebben gegord en zich thans, overeenkomstig de verklaring van Koningin Wilhelmina met de Geëallieerden verbonden weten met Rusland. Ik moet aannemen, dat gij ook de restricties kent, waaronder onze Koningin - niet te lezen Uw Koningin - een bondgenootschap met Rusland heeft aanvaard en gij moet dus ook weten, dat wij geen gemeene zaak maken met het Communisme, want ook nu haten wij die leer, evenzoo als wij het Nationaal-socialisme haten, dat wij beschouwen als de pestilentie van dezen tijd. De meesten onzer hebben op 22 Juni j.l. gejuicht, toen de vraag: of Duitschland sluit een verdrag met Rusland, of het trekt ten strijde tegen Rusland, werd beantwoord met het laatste, want een ieder gevoelt, ook Uw kameraden, ook de Duitschers, dat het hierdoor met Hitler en diens verderfelijk systeem eerder zal zijn gedaan.

Gij acht het Uw "plicht" dezen oproep te plaatsen, zoo laag zijt gij reeds gedaald, zóó zijt gij reeds vergiftigd, dat gij Uw plicht als voormalig officier geheel vergeten bent. Laat dan een veel jonger militair en van veel lageren rang hier een ernstige waarschuwing laten hooren. Nederlanders, gij zijt het aan Uw Koningin en Vaderland verplicht elken oproep voor het doel, waar Seyffardt U voor oproept te negeeren en mocht ge eventueel gedwongen worden als zoodanig dienst te nemen, weigert dit onomwonden, terwijl ge daarbij alle consequenties aanvaardt, welke daaruit kunnen voortvloeien.

771

Gij kunt beter gefusilleerd worden dan over te gaan ot een dergelijke verraderlijke en onnederlandsche daad. Wij begrijpen immers allen, dat het hier niet gaat tegen het Communisme, doch tegen Rusland en vervolgens tegen Engeland, dat wil dus in dit tijdsgewricht zeggen tegen onszelf.

Verrader Seyffardt, Uw dagen zijn geteld, wij denken aan deze uitspraken: "Beidt Uw tijd" en "Duur Uw uur".

Winston Churchill heeft ons opgedragen het Nazidom en de daarbij behorende verraders uit het bezette gebied, U kent ze, "de quislings", voor zoover ze niet tevoren vernietigd zijn, over te leveren aan de gerechtshoven van de Geallieerden, dat zijn dus die rechterlijke instanties, waarin Genechtens geen invloed hebben, en weet dan dat die opdracht van Churchill ons heilig is.

Helaas kan ik in ons vroeger zoo mooie Nederland, waar thans slechts onrecht hoogtij viert, U niet met open vizier bestrijden, want het gespuis, dat hier thans de lakens uitdeelt, kan niet toestaan, dat waarheid wordt gesproken. Ik wil mijzelf niet in de handen spelen van dit gebroedsel. omdat ik er naar hunker straks bij de afrekening, mijn rol mede te kunnen spelen.

Ik moet derhalve onderteekenen als

Een lid van ons voormalig Leger.

Deze open brief dient gelezen te worden door alle Nederlanders, de bezetters en de verraders, die vroeger Nederlanders waren.